

ULKOSUOMALAISPARLAMENTTI
UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET – FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

**RESOLUTIONER ANTAGNA VID
UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS
ÅTTONDE SESSION
22.–23.5.2015**

INLEDNING

Utlandsfinländarparlamentet grundades i augusti 1997 som ett gemensamt intressebevaknings- och samarbetsforum för de utlandsfinländare som bor på olika håll i världen. Parlamentet fungerar som en öppen och demokratisk kanal genom vilken utlandsfinländarnas gemensamma beslut förmedlas vidare till den finländska staten, näringslivet och icke-statliga organisationer. Dessutom är Utlandsfinländarparlamentets uppgift att fungera som inflytandekanal så att utlandsfinländarnas synpunkter noteras då beslut fattas i den offentliga förvaltningen.

I maj 2015 hade 519 utlandsfinländska samfund från 38 olika länder ratificerat Utlandsfinländarparlamentets stadgar.

Utlandsfinländarparlamentet samlades till sitt åttonde plenarsammanträde den 22–23.5.2015 vid Helsingfors universitet. De utlandsfinländska sammanslutningar som har ratificerat Utlandsfinländarparlamentets stadgar och som därmed deltar i UFP:s verksamhet inlämnade 54 motioner till sekretariatet före den utsatta tidsfristen. Dessa motioner kombinerades till 41 förslag till resolutioner, som fördelades på åtta olika utskott och behandlades där. Utgående från dessa förslag utarbetade utskotten 41 utkast till resolutioner. Utkasten behandlades vid parlamentets plenarsammanträde, där alla delegater hade rätt att rösta om huruvida resolutionerna skulle antas, ändras eller förkastas.

Det är presidiet i Utlandsfinländarparlamentet som bär ansvaret för att främja resolutionerna från Utlandsfinländarparlamentets sessioner. Presidiet är ansvarigt för sitt arbete och avrapporterar till Utlandsfinländarparlamentets plenarsammanträde, vars delegater har bekräftat presidiet. Presidiet övervakar och styr intressebevakningsarbetet som utförs av sekretariatet (i Finland-Samfundet r.f.) på Utlandsfinländarparlamentets vägnar.

Det praktiska intressebevakningsarbetet som utförs av presidiet koncentreras kring de presidiemöten som anordnas två gånger om året i Helsingfors. Mellan dessa möten är sekretariatet, dvs. Finland-Samfundet r.f., ansvarigt för uppföljningen av resolutionerna och intressebevakningsarbetet. Finland-Samfundet r.f. är en expertorganisation vad gäller frågor som berör utlandsfinländare och har således en viktig ställning i Utlandsfinländarparlamentets och presidiets arbete.

Presidiets centrala målsättningar under parlamentets följande mandatperiod år 2015–2017 grundar sig på såväl de senaste resolutionerna som tidigare resolutioner och dessutom på eventuella övriga aktuella frågor som berör utlandsfinländare.

Under parlamentets följande mandatperiod vill presidiet lyfta fram följande frågor som särskilda huvudmålsättningar:

- Att uppdatera *Regeringens utlandsfinländarpolitiska program 2012–2016* från och med början av år 2017, så att detta program kan tillämpas på alla förvaltningsområden.
- Att etablera Utlandsfinländarparlamentets ställning genom att se till att UFP omfattas av lagstiftning.
- Att verkställa brevröstning för utlandsfinländare i de nationella valen (då det råder stor enhällighet ska detta skyndsamt verkställas genom en ändring av vallagen och med de medel som riksdagen anslår för ändamålet).
- Att trygga verksamheten i Finlandskolorna och att stöda utbildning, modersmål och kultur för utlandsfinländska barn och unga (genom att öka bidragen till Finlandskolorna på så sätt att statsanslagen för detta moment höjs permanent, samt genom att lägga till ett eget moment för Finlandskolorna i statsbudgeten).
- Att se till att undervisnings- och kulturministeriet fortsättningsvis ger sitt stöd i syfte att trygga verksamhetsbetingelserna för Finland-Samfundet r.f. och för Utlandsfinländarparlamentet.

Denna publikation innehåller de 41 resolutioner som behandlats vid plenarsammanträdet inklusive bakgrundsutredningarna. Bakgrundsutredningarna har utarbetats av personalen vid Finland-Samfundet r.f.

Protokollet, resolutionerna, deltagarförteckningarna, riksdagens andre vice talman Ben Zyskowicz's öppningstal och riksdagsledamot Pekka Haavistos festtal samt ytterligare information om sessionen finns på Utlandsfinländarparlamentets webbplats www.usp.fi/index.php?kieli=se – Sessionen 2015.

RESOLUTIONER ANTAGNA VID UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS ÅTTONDE SESSION

I Resolutioner om politiska och officiella ärenden	5
II Resolutioner om medborgarskapsärenden	7
III Resolutioner om seniorärenden	12
IV Resolutioner om sociala ärenden	16
V Resolutioner om studie- och utbildningsärenden I	20
VI Resolutioner om studie- och utbildningsärenden II samt ungdomsärenden	23
VII Resolutioner om kultur-, och informationsärenden samt ekonomiska ärenden	25
VIII Resolutioner om stadgeärenden	28
Utlandsfinländarparlamentets stadgar	30
Arbetsordning för utlandsfinländarparlamentet	31

I RESOLUTIONER OM POLITISKA OCH OFFICIELLA FRÅGOR

1. Regeringens utlandsfinländarpolitiska program för åren 2012–2016 ska uppdateras från och med början av år 2017

Den aktuella versionen av regeringens utlandsfinländarpolitiska program har utarbetats för åren 2012–2016. Flera ministerier deltar i arbetet med uppdateringen av programmet. Därför sker uppdateringen inte i en handvändning. För att det nya utlandsfinländarpolitiska programmet ska kunna träda i kraft från och med början av år 2017 borde uppdateringen och anpassningen av det aktuella programmet som gäller just nu inledas redan under år 2015. Den nya regeringen borde dessutom godkänna det program som kommer att läggas fram innan programmet kan träda i kraft.

Det aktuella programmet är bra och omfattande samt stöder sysselsättning men var inte helt aktuellt till alla delar ens i det skede då det trädde i kraft. Exempelvis målsättningen att införa brevröstning för utlandsfinländare i nationella val presenterades mindre ambitiöst i programmet jämfört med det dittills uppnådda politiska samförståndet. Delvis behöver programmet också skärpas så att de föreslagna målsättningarna i det politiska programmet kan verkställas i praktiken.

Det utlandsfinländarpolitiska programmet garanterar att utlandsfinländarna behåller sina starka band till Finland och den finländska kulturen. De centrala målsättningarna i detta program är att bidra till att personer som bor utomlands kan bevara sin finländska identitet, samtidigt som deras rättsliga ställning ska förbättras och en tillräckligt omfattande social trygghet samt hälsovård ska garanteras åt dem. En del av detta program handlar om att organisera finländsk grundutbildning utomlands och se till att universitetsstudier har möjligheter att studera det finska språket, öva sig i finska samt komma till Finland på studentutbyte. I Finlandskolorna där det erbjuds finskundervisning ska dessutom skol- och utbildningsförhållandena förbättras genom att garantera de anslag som behövs för att skolorna ska kunna uppfylla villkoren och trygga sin existens. I programmet beaktas även utlandsfinländarnas egen organisationsverksamhet och informationsförmedling samt den service som tillhandahålls av Rundradion, som får statligt stöd. Beslutet att skapa möjligheter för brevröstning i nationella val utgör ett av de mest centrala besluten för utlandsfinländarna i det aktuella programmet. I fråga om social trygghet och hälsovård framhävs inom programmet i synnerhet service som tillhandahålls till äldre personer.

Programmet är betydelsefullt med tanke på vilken effekt det har. Utlandsfinländarna utgör en resurs för Finland. Det finns över 1,6 miljoner utlandsfinländare ute i världen. Bland dem är 300 000 finländska med-

borgare och ungefär 250 000 av dem har rösträtt.

- Då programmets innehåll motsvarar de målsättningar och behov som man känner till exakt och som erkänts, har regeringen hjälp av ett sådant insiktsfullt program då det gäller att verkställa det fastslagna innehållet.

- De åtgärder som omnämns i det utlandsfinländarpolitiska programmet har inte haft stora ekonomiska konsekvenser under den regeringsperiod som nu avslutas, eftersom åtgärderna redan i sin nuvarande form ingår i myndigheternas verksamhet. Riktlinjerna inom ramen för detta program syftar främst till att stärka och konkretisera det utlandsfinländarpolitiska perspektivet.

Ansvar för att genomföra åtgärderna fördelas på inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt justitieministeriet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Regeringens utlandsfinländarpolitiska program för åren 2012–2016 uppdateras för att regeringen ska kunna godkänna programmet så att det inleds från och med början av år 2017. Vi hoppas att inrikesministeriet i samarbete med Utlandsfinländarparlamentet kan koordinera uppdateringen och skärpningen av Regeringens utlandsfinländarpolitiska program inför följande genomförandeperiod, precis som man gjorde då det aktuella utlandsfinländarpolitiska programmet utarbetades.

2. Brevröstning för utlandsfinländare och omröstning på Internet

Utlandsfinländarparlamentet har vid flera tidigare sessioner antagit resolutioner som är positiva till brevröstning. Senast i resolution 6/2012 föreslogs att vallagen skyndsamt ska ändras så att det blir tillåtet för utlandsfinländare att rösta brevledes i nationella val. För Utlandsfinländarparlamentet är brevröstning alltid en av de högst prioriterade frågorna som äntligen håller på att genomdrivas. Detta togs även upp i resolutionerna 31/2000, 68/2002, 64/2005, 50/2007 och 3/2010.

För närvarande finns det drygt 242 000 utlandsfinländare som har rösträtt. Största delen av dem, cirka 100 000 personer, är stadigvarande bosatta i Sverige. En gemensam nämnare för alla utlandsfinländare är att valdeltagandet har varit svagt i de finländska valen. Det finns säkert flera olika skäl till detta, men en

av de helt avgörande faktorerna är de långa avstånden till vallokalerna.

Brevröstning har nu fått enhälligt politiskt stöd från samtliga finländska politiska partier, inklusive de två senaste justitieministernas stöd (Brax, Henriksson). Dessutom har olika prestigefyllda organ backat upp detta i flera års tid, till exempel utrikesministeriet sedan år 2005. Således är det bara bristen på resurser i budgeten som förhindrar anordnande av brevröstning. Enligt den senaste uppskattningen från justitieministeriet räcker en summa på cirka 350 000 euro för att inrätta ett sådant system och anordna de första valen med brevröstning. Då blir kostnaderna inför följande val mindre. Enligt inofficiella uppskattningar från olika experter skulle detta vara en investering som betalar sig själv eftersom kostnaderna täcks in.

Sveriges modell skulle lämpa sig som mall för detta. Utlandsfinländarparlamentet har i sin resolution 3/2010 om brevröstning konstaterat att även justitieministeriet sände en begäran om utlåning till centrala parter under det berörda året. I den svenska modellen är det två fullvuxna vittnen som övervakar förslutandet av kuvertet med röstkortet. Adressuppgifter krävs för dessa två vittnen. I vissa modeller med brevröstning används inga vittnen. Problemet med detta är inte påtryckningar eller ifrågasättande av valhemligheten, då jämförande internationella studier visar på att miniminivån i fråga om dessa uppfylls och att sådant knappast förekommer. Problemet är valaktiviteten och främlingskapet. Frågan är om man kan tillåta ett sådant förfarande där omröstningen sker utan att en valmyndighet närvarar. I Finland-Samfundets och Utlandsfinländarparlamentets skriftliga yttrande av den 30.10.2014 till riksdagens utrikesutskott hänvisades till denna genomförbara modell. I fråga om valaktivitet skulle Sveriges modell antagligen också återspeglas hos oss. Då brevröstning godkändes i Sverige år 2006, ökade den procentuella andelen utlandssvenskar som röstade. Denna procentuella andel har ökat kontinuerligt. I valen i Sverige under september månad ökade redan utlandssvenskarnas låga procenttal till över 41 %. Denna siffra låg tidigare på motsvarande nivå för utlandsfinländarna.

Bland medlemsländerna i Europeiska unionen är det bara Danmark och Frankrike som inte ännu tillåter brevröstning för personer som bor utanför ländernas gränser. Brevröstning (postal voting, external voting) tillämpas i någon form i runt 47 olika länder. Exempelvis USA, Kanada, Australien och Nya Zeeland har redan möjliggjort brevröstning.

Det är viktigt att notera att internetröstning är den framtida metoden för att rösta, även om detta inte får försena införandet av brevröstning. Utlandsfinländarparlamentet stöder alla möjligheter att ta i bruk internetröstning (resolution 8/2012).

I Estland är det möjligt att rösta över nätet, och Finland är liksom Estland ett land där man är stolt över sina IT-framgångar. Det är dags för Finland att seriöst utreda möjligheterna även till röstning över internet och därvid även beakta utlandsfinländarnas möjligheter att identifiera sig utan t ex finländska bankko-

der. I Finland tillsattes en arbetsgrupp av justitieministeriet för att undersöka internetröstning. Då arbetet inleddes hade denna arbetsgrupp även mandat att undersöka brevröstning, men denna vår då arbetsgruppen avslutade sitt arbete hade målsättningen inte uppnåtts. Istället släpade arbetet efter med kanske ett decennium, eftersom arbetsgruppen nöjde sig med att granska användningen av internet, dvs. elektronisk omröstning, bl.a. vid konsultationer (rådgivande folkomröstningar) på kommunal nivå. Det finns alltså inte längre någon målsättning att ta i bruk internetröstning inför presidentvalet 2018.

Det mest centrala skälet till att brevröstning ska genomföras skyndsamt är att röstningsaktiviteten ökar och inte att det är enkelt och ekonomiskt lönsamt att genomföra.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att brevröstning ska genomföras snabbt, eftersom brevröstning skapar bättre möjligheter för utlandsfinländare att rösta. För detta ändamål krävs en ändring av vallagen (714/1998) och dessutom bör anslag beviljas för detta syfte genom ett rambeslut från regeringen. Presidiet får som uppgift att skynda på genomförandet av detta, så att brevröstning kan möjliggöras för utlandsfinländare redan inför följande nationella val. Dessutom bör omröstning via Internet som en annan framtida omröstningsmetod tas på allvar och undersökas noggrant.

3. Utlandsfinländarvalkrets i de finländska riksdagsvalen

Bakgrunden är att det är dags för Finland att i fråga om nationella val börja visa större hänsyn till att en stor del av landets medborgare är bosatta utomlands.

För många sådana är möjligheterna att rösta i utlandet i finländska nationella val ytterst begränsade i tid och rum. De finländska riksdagspartierna är nu överens om att möjlighet till brevröstning bör införas men de pengar man anser att övergången till ett sådant system kräver har inte kunnat uppåddas. Det är dags att saken drivs på gentemot de politiska partierna så det äntligen förverkligas.

En egen valkrets som skulle ge utlandsfinländarna direkt representation i de finländska riksdagsgrupperna skulle givetvis ge ett betydligt bättre läge att driva utlandsfinländska frågor. Det är också synnerligen sannolikt att detta skulle öka intresset för deltagande i de finländska riksdagsvalen i utlandet markant, och därmed även göra det intressantare för partierna att bedriva valkampanj utanför Finland. De röstberättigade med fast bostad i utlandet är över 200 000 vilket skulle motsvara en valkrets på runt 10 riksdagsledamöter.

För att inte irritera röstare i Finland och göra situationen orimlig i förhållande till dessa kunde man byg-

ga in en trappstege som gjorde att ett fullt antal mandat i den utlandsfinländska valkretsen (i proportion till befolkningen i utlandet) skulle förutsätta att man nådde upp till förslagsvis 75 % av medeltalet av röstningsprocenten i valkretsarna i Finland. Ett valdeltagande på över 50 % men under 75 % i utlandet av valdeltagandet i medeltal i Finland kunde ge något mindre mandat osv.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att möjligheterna till att grunda utlandsfinländska valkretsar inför riksdagsvalet utreds.

4. Hinder för personers rörlighet vid boende både i Finland och utomlands

Bakgrunden till denna motion är att finländska medborgare som i praktiken lever ett internationellt liv mellan två eller flera länder upplever att det är svårt att hantera problemen i Finland gällande tillgången på tjänster

och/eller prissättningen av dessa tjänster. Upphovsmännen till detta initiativ fäster sin uppmärksamhet uttryckligen vid tiden efter att målsättningen om godkännandet av dubbelt medborgarskap uppnåddes (vilket skedde 2003). Under denna tid har det varit en nackdel att ha flera olika adresser i Finland och i ett andra eller tredje land, eller så verkar det som om det inte beaktas tillräckligt mycket i olika situationer. Således uppstår direkta hinder för att bo på flera adresser. Problemen ökar då människor i allt högre grad bosätter sig och arbetar över landsgränserna och då familjerna blir mer internationella. Som ett exempel nämns bilbeskattningen för personer som inte är folkbokförda i Finland, begränsningar för kreditgivning såsom öppnandet av ett mobiltelefonabonnemang med full service, liksom även missförhållanden avseende tillgängligheten på hälsovård och fastställande av pensioner.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet utreder vilka hinder och begränsningar som föreligger om utlandsfinländare bor i Finland.

II RESOLUTIONER OM DBORGARSKAPSÄRENDEN

5. Anmälan till befolkningsregistret bör förenklas avseende medborgarskap i ett annat land

Enligt den finländska lagstiftningen har mångfaldigt medborgarskap dvs. "dubbelt medborgarskap" varit tillåtet sedan den 1.6.2003. Finländare förlorar inte längre sitt finländska medborgarskap då de får ett annat lands medborgarskap. Uppgiften om medborgarskapet i det andra landet ska registreras i det finländska befolkningsregistersystemet. Det kostar ingenting att registrera sig i Finland och registreringen tar ca 2–3 veckor.

För registrering av amerikanskt medborgarskap krävs Förenta staternas beslut om naturalisation ("Certificate of Naturalization") och ett apostille-intyg därtill. Amerikanskt medborgarskap kan registreras direkt vid magistraten i Finland eller så kan man sköta registreringen via någon av Finlands utlandsbeskickningar. De finländska magistraterna returnerar inte handlingarna, så det lönar sig inte att skicka beslutet om naturalisation i original!

Då man sköter registreringen av medborgarskap direkt vid magistraten, räcker det om man inlämnar kopior på både beslutet om naturalisation och apostille-intyget. Äktheten av dessa handlingar ska ha styrkts av en notarie (även en bestyrkt kopia, dvs. "certified co-

py" godtas). Handlingar på engelska behöver inte översättas. Handlingarna kan alltså inlämnas till magistraten på finska, svenska eller engelska.

Om man sköter registreringen av medborgarskap via någon av Finlands ambassader, bör man skaffa ett apostille-intyg antingen till originalbeslutet om naturalisation i Förenta staterna, eller till en officiell kopia av beslutet om naturalisation, dvs. "Certified true copy" (observera att en kopia vars äkthet har styrkts av en notarie inte duger i sådana fall). Handlingen som försetts med ett apostille-intyg sänds till någon av Finlands utlandsbeskickningar. Den berörda utlandsbeskickningen översänder sedan handlingen till magistraten i Finland. Ytterligare information finns på adressen: www.finland.org (endast på finska: Palvelut Suomen kansalaisille – Väestörekisteriasiat - kansalaisuuden rekisteröinti eller på engelska: Services for Finns – Registration Issues – Citizenship).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att de finländska konsulaten bör få rätt att på finländska Befolkningsregistercentralens vägnar kontrollera ett annat lands medborgarskapsintyg i original samt informera Befolkningsregistercentralen om detta.

6. Utlandsfinländare med pass där födelsekommunen i Finland bytts ut

Då ett barn föds i Finland är det i regel moderns hemkommun som anges som barnets födelsehemkommun. Om ett barn föds utomlands och barnets mor hade sin hemkommun i Finland, kan man förutom födelsehemkommunen dessutom registrera uppgifter om födelsestat och utländsk födelseort.

En person har rätt att kontrollera vilka uppgifter som sparats om honom eller henne i olika register i Finland. Dessutom har personen ifråga rätt att kontrollera att uppgifterna är korrekta. Det är gratis att kontrollera sina uppgifter en gång om året. Man kan kontrollera sina uppgifter genom att besöka magistraten personligen eller genom att begära kontrollen i skriftlig form av magistraten. Mer information om hur man kontrollerar sina egna uppgifter finns på Befolkningsregistercentralens webbplats: <https://verkkopalvelu.vrk.fi/omat/Etusivu.aspx>

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att inte behandla denna motion, men konstaterar att Utlandsfinländarparlamentets sekretariat bör informera finländare som bor utomlands om möjligheten att kontrollera personuppgifterna och påminna om att detta är viktigt. Om det är något som inte framgår tydligt ur befolkningsregistret, uppmanas de berörda personerna att kontakta Västra Finlands magistrat och dess enhet i Jakobstad.

7. Mobil passportfölj och passexpedition i Frankfurt

8. Mobil enhet för utfärdande av pass (passportfölj) ute i Europa

I slutet av år 2013 fanns det 13 915 finländska medborgare i Tyskland. I norra och östra Tyskland (inklusive nordöstra och nordvästra Tyskland) fanns det 5 286 personer som var finländska medborgare. I centrala, västra och södra Tyskland (inklusive sydöstra och sydvästra Tyskland) fanns det 8 629 finländska medborgare. Personer med dubbel medborgarskap (i Finland och i Tyskland) har inte inbegripits i dessa siffror. (Källa: den tyska statliga statistikmyndigheten Statistisches Bundesamt).

I norra och östra Tyskland finns det två passexpeditioner inom ett avstånd på mindre än 300 km, även om antalet finländska medborgare som bor där är 3 343 färre än i centrala, västra och södra Tyskland, där det inte finns en enda passexpedition. Ett finländskt pass kostar 140 € då man ansöker om det utomlands. Dessutom tillkommer resekostnader och eventuella kostnader för övernattningar på grund av de långa avstånden.

Några exempel på avstånden till de närmaste passexpeditionerna:

Frankfurt – Hamburg cirka 500 km

Frankfurt – Berlin cirka 600 km

Frankfurt – Bryssel cirka 400 km

Frankfurt – Wien cirka 700 km

Frankfurt – Luxemburg cirka 240 km. Ambassaden i Luxemburg stängs år 2015. Således kommer de finländare som bor i Luxemburg eventuellt att anlita honorärkonsulatet i Frankfurt för att få betjäning (från Luxemburg är det cirka 200 km till Bryssel och cirka 240 km till Frankfurt).

I Frankfurt arbetar en finländsk konsulär tjänsteman som är anställd av den finländska ambassaden. De som arbetar vid honorärkonsulatet i Frankfurt har anställningsförhållanden vid ambassaden och således har de s.k. begränsad befogenhet att fungera som notarier, dvs. där kan man klara av bl.a. registreringar, medborgarskapsfrågor och tentamina samt använda notarietjänster osv.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet börjar undersöka möjligheten att placera en passportfölj i Centraleuropa och en ytterligare passportfölj i Sydeuropa så att resorna för att hämta pass ska bli rimligare.

9. Expeditionsavgiften för pass som hämtas från finländska utlandsbeskickningar ska sänkas

Finländska medborgare som befinner sig utomlands kan ansöka om pass vid en finländsk ambassad eller ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman eller vid någon annan finländsk beskickning med en anställd och för ändamålet utsedd finländsk medborgare som utrikesministeriet har gett befogenhet att utfärda pass. Priset för passet är 140 € om det skaffas från en av de finländska utlandsbeskickningarna. Det är dyrare att skaffa pass utomlands och dessutom är anskaffningskostnaderna för ett pass ofta höga för utlandsfinländare också på grund av att de får resa långa vägar för att få ett pass.

Enligt utrikesministeriet fastställs priset på passet i statsrådets betalningsförordning (Inrikesministeriets förordning 1023/2014 om polisens avgiftsbelagda prestationer 2015). Om man ansöker om pass utomlands, definieras priset på passet utgående från det pris som fastställts av polisen plus kostnader för dataförbindelsen (kontinuerlig uppkoppling) samt personalkostnader. Således täcker priset för passet cirka 70 % av förvaltningskostnaderna (dvs. självkostnadsgraden) då man ansöker om passet utomlands.

Finländska medborgare som vistas i utlandet kan inlämna sin passansökan personligen var som helst i Finland vid ett av polisens serviceställen för tillstånd. Priset på passet är då 48 €.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för utrikesministeriet att priset för ett pass som hämtas vid en av utlandsbeskickningarna ska sänkas till samma nivå som i Finland.

10. Passansökan som lämnas till myndigheter i ett annat land i Europeiska unionen av personer som är medborgare i Europeiska unionen

Utrikesministeriet bär det lagliga ansvaret gällande ansökningsförfarandet för pass utomlands. Enligt lagen kan passansökan mottas av en person som är anställd i ett tjänsteförhållande, och denna person har straffrättsligt tjänsteansvar då han eller hon utför sina arbetsuppgifter avseende passansökningar. Finländska medborgare som vistas utomlands kan ansöka om pass utomlands på Finlands ambassad eller vid ett konsulat som leds av en utsänd tjänsteman. Utrikesministeriet kan enligt passlagen och utlänningslagen ge befogenheter åt en finländsk medborgare som tjänstgör vid ett honorärkonsulat att utföra vissa arbetsuppgifter avseende passärenden och uppehållstillstånd.

Vid ansökan om pass ska sökanden närvara personligen och som identifieringshandling ska denne uppvisa en giltig handling varav identiteten framgår. Om sökanden inte kan uppvisa en identifieringshandling, utförs identifieringen av den myndighet som mottar passansökan.

De aktuella egenskaperna för handlingar med hjälp av vilka en persons identitet kan fastställas, de krav på dataskydd som är kopplade till sådana handlingar, samt uppkopplingen till de elektroniska system som krävs i samband med förfarandet för utfärdande bidrar enligt inrikesministeriet inte till att man direkt kan acceptera tanken om att andra än noggrant definierade finländska myndigheter kunde delta i utfärdandet av handlingarna.

I EU-lagstiftningen fastställs ingenting om förfarandet för ansökan eller utfärdande av pass, utan detta förfarande grundar sig på nationell lagstiftning och praxis. Förordning (EG) nr 2252/2004 om standarder för säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken i pass och resehandlingar som utfärdas av medlemsstaterna (den så kallade passförordningen i EU) innehåller bestämmelser om passens säkerhetsdetaljer och biometriska kännetecken. Detaljerna kring detta har fastställts i ett separat beslut där man beaktat bestämmelserna av den internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) inklusive bestämmelserna i dokument nr 9303 om maskinläsbara resehandlingar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att inte behandla denna motion, eftersom den berörda frågan inte ännu är aktuell i detta skede.

11. Att förnya passet på internet bör möjliggöras även för finländska medborgare som bor utomlands

Den 1.12.2014 blev det möjligt att ansöka om finländska pass elektroniskt via polisens webbtjänst. Ansökan kan anhängiggöras på elektronisk väg. Man kan ansöka om ett nytt pass inom ramen för ett förenklat ansökningsförfarande utan att besöka en polisstation om följande villkor uppfylls:

1. Om ett pass har utfärdats till sökanden tidigast sex år innan ansökningen inlämnas och om det har tagits fingeravtryck av sökanden och sökanden har lämnat namnteckningsprov för det tidigare passet, samt om sökanden identifierats av en tjänsteman vid passmyndigheten då fingeravtrycken och namnteckningsprovet lämnades. Då det föregående passet utfärdades ska passökanden ha varit minst 12 år gammal, eftersom fingeravtryck annars inte har tagits.

2. Namnuppgifterna måste fortfarande vara desamma som i det tidigare passet. Om sökandens namn har ändrats till exempel på grund av att äktenskap ingåtts eller på grund av skilsmässa och om det tidigare passet utfärdats med sökandens gamla namn, ska sökanden besöka polisstationen personligen för att ge ett namnteckningsprov.

3. Till ansökan har bifogats ett tillräckligt färskt fotografi i elektronisk form. Bilden ska uppfylla kvalitetskriterierna. Bilden ska inlämnas via Tillståndsförvaltningens bildserver (om det redan finns en bild av sökanden i passregistret och om denna bild är högst sex månader gammal, är det möjligt att bifoga bilden till ansökan genom denna elektroniska tjänst). Hos polisen jämförs den nya bilden med tidigare bilder. Om tjänstemannen inte kan säkerställa att bilderna föreställer samma person, kallas kunden till polisens serviceställe för tillstånd för att identifiera sig. Även om sökanden omfattas av det förenklade ansökningsförfarandet, kan denne vara tvungen att personligen besöka polisens serviceställe för tillstånd/polisstationen exempelvis för att polisen ska kunna se till att personen ifråga kan identifieras på ett tillförlitligt sätt.

Ett nytt pass kan utfärdas till en finländsk medborgare utan att han/hon personligen besöker polisstationen om följande villkor uppfylls:

1. Den berörda personen har möjlighet att logga in på webbsidan för polisens elektroniska tjänst. För detta ändamål krävs stark elektronisk autentisering, vilket möjliggörs med finländska nätbankskoder, mobilcertifikat som tillhandahålls av finländska mobiltelefonoperatörer, eller medborgarcertifikat som ingår i

det identitetskort som utfärdas av polisen (vilket är ett identitetskort försett med mikrochip, och i tillägg till detta behövs en kortläsare och ett kortläsprogram).

2. Den berörda personen ska vara registrerad i befolkningsdatasystemet i Finland (Väestötietojärjestelmä, VTJ).

3. Det färdiga passet avhämtas i regel från R-kiosken. Passet går att avhämta med en fullmakt. Om ansökan har lämnats genom den elektroniska tjänsten för ärendehantering, kan man inte välja till exempel en utlandsbeskickning som leveransplats.

Trots att sökandens adress finns utomlands, är det möjligt att lämna in elektronisk ansökan via polisen, om sökanden ifråga uppfyller villkoren i de tre ovan nämnda punkterna. I regel styrs ansökningarna enligt det förenklade förfarandet till handläggningskön vid en viss polisstation på grundval av den hemadress som registrerats för sökanden i det finländska befolkningsdatasystemet. Om polisstationen inte kan fastslås på grundval av personens hemadress (t.ex. i fråga om utlandsfinländare), skickas ansökan till handläggningskön vid Helsingfors polisstation. I den elektroniska tjänsten för ärendehantering kan man välja endast direktleverans, vilket är det huvudsakliga leveranssättet för pass. Om man ansöker om passet elektroniskt, kan man inte begära att passet levereras till en polisstation (och därifrån vidare till utlandet).

En passökande som omfattas av det förenklade ansökningsförfarandet ska i regel inlämna varannan passansökan personligen. Om vederbörande ansöker om ett nytt pass inom sex år efter att det föregående passet utfärdades, är sökanden tvungen att inlämna sin passansökan personligen med drygt tio års mellanrum.

Ett pass kan beviljas åt sökanden även en andra gång inom ramen för ett förenklat förfarande, under villkor att det inte ännu har förflutit sex år sedan utfärdandet av det pass för vilket sökanden personligen inlämnade sin ansökan, och förutsatt att även de övriga villkoren uppfylls. Exempel: Sökanden har erhållit ett pass inom ramen för ett förenklat förfarande. Om detta pass tappas bort en kort tid efter att det utfärdats, kan även följande pass ansökas enligt ett förenklat förfarande, förutsatt att det inte har förflutit sex år sedan vederbörande ansökte om passet personligen.

En elektronisk passansökan (anhängiggörande av pass) och ett förenklat förfarande för att inlämna passansökan är två olika saker. Det förenklade ansökningsförfarandet gäller endast sedvanliga pass. Övriga passärenden kan anhängiggöras elektroniskt, men det krävs alltid ett besök på polisstationen för att fortsatta åtgärder ska kunna vidtas.

I utlandsbeskickningarna är det för närvarande inte möjligt att anhängiggöra ett pass på elektronisk väg eller genomföra ett förenklat ansökningsförfarande, eftersom utrikesministeriet och de polistjänstemän som mottar passansökningarna i Finland inte har tillgång till datasystem som är kompatibla och som möjliggör elektronisk passansökan. Myndigheterna som mottar elektroniska passansökningar ska ha möjlighet att kommunicera med personen som inlämnat ansökan bland annat om var (på vilken ort) ansökan an-

hängiggjorts, vart passökanden vid behov inkallas för ett personligt besök och vart passet ska skickas. Från utlandet kan ett elektroniskt fotografi bifogas till passansökan genom Tillståndsförvaltningens bild databas endast om man har tillgång till så kallad stark identifiering, dvs. i praktiken enligt samma villkor som för hela det förenklade förfarandet för ansökan om pass. För att göra detta krävs relativt goda datakunskaper. Fotoateljéer utomlands kan inte lägga in bilder i Tillståndsförvaltningens bild databas.

Största delen av utlandsfinländarna har inte heller några verktyg för stark elektronisk identifiering. Europeiska kommissionen lämnade år 2012 ett förslag till förordning om elektronisk identifiering och betrodde tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden (KOM/2012/0238), dvs. eIDAS-förordningen. Syftet med denna förordning är att möjliggöra elektronisk identifiering vid utnyttjande av tjänster inom den offentliga sektorn i alla medlemsstater. Medlemsstaterna bör under vissa villkor ömsesidigt erkänna och godkänna de andra medlemsstaternas elektroniska identifieringsverktyg. I så fall skulle de elektroniska identifieringsverktyg som godkänts i Sverige, Tyskland och Storbritannien kunna användas även för inloggning till offentliga tjänster i Finland. Behandlingen av utkastet till förordning pågår fortfarande.

Efter en lagändring som trädde i kraft i april 2013 har sökanden i regel inte längre behövt avhämta det färdiga passet från polisstationen. I stället levereras passet till sökanden i Finland i en försändelse som kan spåras, i likhet med ett rekommenderat brev. Försändelsen skickas till en R-kiosk som ligger nära sökandens adress. Även utomlands möjliggör den berörda lagändringen att passet kan levereras till sökanden som ett rekommenderat brev eller som en motsvarande försändelse som kan spåras. Passet postas till sökandens hem i de länder där posten är tillförlitlig. På övriga håll försöker man gradvis ta i bruk försändelser som kan spåras, i den mån det blir möjligt med hänsyn till dokumentets säkerheten i destinationslandet.

I regeringens proposition om elektronisk ärendehantering i samband med passförfarandet (85/2014 rd) föreslogs att en förordning utfärdas om ibruktage av elektronisk ärendehantering. Syftet var att göra det möjligt att anhängiggöra ett pass elektroniskt och ta i bruk det förenklade ansökningsförfarandet på ett flexibelt sätt även i utlandet i det skede då myndigheten som mottar passansökan har tillräcklig teknisk, ekonomisk och övrig beredskap enligt vad som avses i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Dessutom ska ibruktage av detta förfarande vara ändamålsenligt. I anknytning till denna formulering gjordes i riksdagen en ändring i lagförslaget som ingick i regeringspropositionen. Riksdagens förvaltningsutskott ansåg dock i likhet med grundlagsutskottet att det är nödvändigt att revidera lagen i ett senare skede för att kunna ta i bruk elektroniska förfaranden på bredare plan i fråga om passärenden. I det skede då man har funnit en lösning på sådana frågor som berör bl.a. dataapplikationer vid arbetsstationerna, där utrikesministeriet är den behöriga myndighe-

ten, krävs en lagändring för att elektronisk ärendehantering ska kunna fungera utomlands. Inrikesministeriet har förklarat att de är beredda att skyndsamt verkställa en sådan regeringsproposition.

Ytterligare information om finländska pass finns på följande adress: <https://www.poliisi.fi/pass>

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet och inrikesministeriet aktivt fortsätter arbetet med att utveckla elektroniska tjänster, så att det blir möjligt att lämna in en elektronisk ansökan om pass och att förfaranden för passansökningar förenklas vid utlandsbeskickningarna.

12. Giltighetstiden för finländska pass bör förlängas till tio år

Vid Utlandsfinländarparlamentets session år 2010 och 2012 föreslogs att polisavdelningen vid inrikesministeriet vidtar åtgärder för att finländska pass i framtiden ska utfärdas för en giltighetstid på tio år istället för fem år (resolution 4/2010 och 9/2012).

I regeringspropositionen om en ny passlag (HE 85/2014) togs även ställning till passets giltighetstid enligt följande: *"Den ansiktsbild som finns på sidan med personuppgifter används för okulär identifiering av passinnehavaren. Samma bild finns lagrad i chippet för maskinläsbar ansiktsigenkänning. Ju äldre bilden är, desto otillförlitligare är både den okulära och den maskinläsbara ansiktsigenkänningen. Förändringarna är snabbast hos små barn. Betydelsen av att bilden är färsk framhävs i det förenklade ansökningsförfarandet, där den som ansöker om pass inte är närvarande och den bild som fogats till ansökan ska jämföras med den bild som tidigare registrerats i identitetskorts- och passinformationssystemet. Genom kravet på en ny bild kan också eventuella missbruk lättare förebyggas.*

De biometriska kännetecknen och andra personuppgifter i chippet ska skyddas mot missbruk på ett tillförlitligt sätt. Chippets datasäkerhet är av hög kvalitet, men det uppdateras med några års intervall. Om passets giltighetstid förlängs från nuvarande fem år till exempelvis tio år eller också bara sju år, kan chippets datasäkerhet föråldras innan chippets livslängd nått sitt slut. Ju längre giltighetstid, desto långsammare ersätts de äldre passmodellerna med nya modeller med mer avancerad datasäkerhet.

En giltighetstid på fem år motiveras också genom säkerställande av själva passets säkerhet. När passets giltighetstid är kortare, kan den datatekniska utvecklingen beaktas och nya tekniker och säkerhetsfaktorer snabbare och bättre tas i bruk. På så sätt kan eventuellt missbruk förebyggas och t.ex. förfalskning av pass försvåras."

Sammanfattningsvis är skälen till att ett tioårigt pass inte kan tas i bruk följande:

1) Igenkänningen: ju äldre bilden är, desto otillförlitligare är både den okulära och den maskinläsbara ansiktsigenkänningen.

2) Datasäkerheten: chippets datasäkerhet kan föråldras innan chippets livslängd nått sitt slut.

3) Förhindrande av missbruk: Med en kortare giltighetstid kan man säkerställa att den nya mer avancerade tekniken kan tas i bruk för att trygga själva passets fysiska säkerhetsdetaljer (varvid chippets hållbarhet inte är en central fråga och vissa länder utfärdar tioåriga pass som är försedda med ett chip).

Genom elektronisk ärendehantering som en alternativ metod har man försökt reagera på problemet att det inte är möjligt att ta i bruk de tioåriga passen igen. Dessutom har hanteringen av passärenden förenklats genom de direkta leveranserna.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att polisavdelningen vid inrikesministeriet aktivt ska fortsätta utredningsarbetet så att finländska pass kan utfärdas för en tidsperiod på tio år istället för fem år.

13. Förfarandet för förnyande av finländska pass ska utvecklas

I passlagen har det fastställts att den allmänna giltighetstiden för pass är fem år. Många stater kräver av personer som reser in i landet att vederbörandes pass ska gälla i två till sex månader efter inresan. Det är krångligt och dyrt att förnya ett pass utomlands. Därför förnyar många utlandsfinländare sina pass under semestern i Finland. Detta kan ske rentav flera månader innan det gamla passet upphört att gälla. De månader som ingick i det gamla passet och som följaktligen redan betalats går således förlorade.

Till exempel i Storbritannien finns en praxis som går ut på att de "oanvända" månaderna i det gamla passet tillkommer till det nya passet så att man får ända upp till sex sådana tilläggs månader.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland börjar tillämpa samma praxis som Storbritannien i samband med förnyande av pass. Detta innebär att de oanvända månaderna på det gamla passet tillkommer till det nya passets giltighetstid. Det ska vara möjligt att få ända upp till sex sådana tilläggs månader.

III RESOLUTIONER OM SENIORÄRENDEN

14. Pensioner

Det lagstadgade pensionssystemet i Finland är uppbyggt på arbetspension som intjänas genom förvärsarbete och företagarkerksamhet, samt på folkpension som garanterar ett minimiskydd, och dessutom på garantipension. Det finns ungefär 40 pensionsanstalter som har hand om arbetspensionsskyddet inom den privata sektorn (arbetspensionsförsäkringsbolagen, -stiftelserna och -kassorna). Dessa pensionsanstalters verksamhet samordnas av Pensionsskyddscentralen (PSC). Pensionsskyddscentralens verksamhet övervakas av Finansinspektionen samt social- och hälsovårdsministeriet. Arbetspensionsskyddet inom den offentliga sektorn handhas av Keva (dvs. detta berör personer som är anställda av staten, kommunerna, evangelisk-lutherska kyrkan samt FPA). Arbetspensionen utbetalas av den arbetspensionsanstalt där pensionsökanden senast har varit försäkrad.

Före år 2005 kunde arbetspension intjänas från och med 23 års ålder. Sedan år 2005 har man tjänat in pension för allt arbete som man gjort efter 18 års ålder. Arbetspensionsanstalterna skickar ett arbetspensionsutdrag hem med posten till personer som är 18–67 år gamla och som bor i Finland. Arbetspensionsutdraget innehåller uppgifter om alla arbetsinkomster som ligger till grund för den intjänade pensionen. Arbetspensionsutdraget innehåller eventuellt också uppgifter om sådant arbete som den berörda personen utfört före 23 års ålder, men detta påverkar inte storleken på pensionen.

Personer som bor utomlands och vars utländska adress finns i Finlands befolkningsregister kan ringa numret +358 29 411 2825 och begära att få arbetspensionsutdraget. I annat fall kan personer som bor utomlands skriftligen beställa arbetspensionsutdraget på adressen: Pensionsskyddscentralen, 00065 Pensionsskyddscentralen, Finland eller per fax på numret: +358 29 411 2595. Arbetspensionsutdraget för den offentliga sektorn får man på Kevas nättjänst "Dina pensionsuppgifter" eller genom att ringa numret för Kevas pensionsrådgivning: +358 20 614 2837.

Den finländska folkpensionen är en grundtrygghetspension och fastställs enligt antalet år som en person i åldern 16–65 år har varit bosatt i Finland. Minimikravet är att man ska ha bott i landet i tre års tid. Folkpensionen utbetalas även till EU- och EES-länderna samt till de länder med vilka Finland har slutit ett avtal om social trygghet. Den utbetalade folkpensionen minskar om den berörda personen får arbetspension i Finland. Samma princip gäller även för de flesta andra former av pension som utbetalas från något annat land. Om de övriga pensionsinkomsterna och förmånerna uppgår till sammanlagt cirka 1 170–1 310 euro i månaden, utbetalas folkpension inte nödvändigtvis alls. De

lagstadgade pensionerna som grundar sig på personers bosättnings- eller försäkringstid i EU- och EES-länderna minskar inte storleken på folkpensionen. För att få full folkpension krävs det att man ska ha bott i Finland i 40 år. Om man inte har bott i Finland i så många år, utbetalas folkpensionen i proportion till hur många år man bott i landet. Folkpensionen ger samtliga pensionärer en tryggad grundläggande utkomst. Hela befolkningen i landet har rätt till folkpension. Folkpensionssystemet förvaltas av Folkpensionsanstalten som fungerar under ansvar av riksdagen.

Förutom arbetspension och folkpension ingår även garantipension i det finländska pensionsskyddet. FPA förvaltar även garantipensionen som är förenlig med folkpensionslagen. Garantipension utbetalas endast till sådana pensionstagare som bor i Finland och vars övriga pensionsinkomster är lägre än garantipensionsbeloppet, dvs. mindre än 746,57 euro (år 2015).

Vid behov kan även försäkringsperioderna i ett annat EU-land räknas tillgodo för att den berörda personen ska få pensionsrätt. EU-förordningarna om social trygghet garanterar att pensioner utbetalas från ett land till ett annat om pensionsökanden har varit försäkrad inom det sociala trygghetssystemet i två eller flera EU-länder och om den berörda personen har fått pensionsrätt i två eller flera EU-länder. Då pensionsökanden har varit försäkrad inom flera EU-länders sociala trygghetssystem, inlämnar den berörda personen sin pensionsansökan till socialförsäkringsinstitutionen i endast ett EU-land, i allmänhet socialförsäkringsinstitutionen i sökandens hemland. Denna institution översänder ansökan till samtliga EU-länder i vilka pensionsökanden ansöker om pension.

Pensionerna fastställs enligt den nationella lagstiftningen i respektive EU-land. Från de flesta EU-länder kan man få pension enbart på grundval att sökanden eller förmånslåtare har arbetat i det berörda landet. Från Norden och Nederländerna kan man också få pension om man har bott i det berörda landet.

Utfärdande av pensionsbeslut enligt EU:s bestämmelser

Om pensionsökanden har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och pensionen beräknas enligt EU:s bestämmelser, handlar det om ett EU-pensionsbeslut. Beslutet är ett EU-pensionsbeslut, även om den berörda personen har ansökt om pension enbart i Finland. Vid utfärdandet av EU-pensionsbeslut tillämpas bestämmelserna i EU:s förordningar om social trygghet.

Med kontaktinstitution avses den institution som ansvarar för handläggningen av EU-pensionsansökan och som deltar i informationsutbytet gällande ansökan mellan de olika EU-länderna. Kontaktinstitutionen är institutionen i sökandens bosättningsland, om sökanden eller förmånslåtare har varit försäkrad i sökandens bosättningsland. Om sökanden själv eller för-

månslåtaren inte har varit försäkrad vid en institution i sökandens bosättningsland, utgörs kontaktinstitutionen av institutionen i det EU-land där sökanden eller förmånslåtaren senast har varit försäkrad. Sökanden kan i sådana fall även bo i ett land utanför EU.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Artikel 46

Handlingar och uppgifter som den sökande ska bifoga sin ansökan

1. Den sökande ska lämna in sin ansökan enligt bestämmelserna i den lagstiftning som tillämpas av den institution som avses i artikel 45.1 eller 45.4 i tillämpningsförordningen, och den ska åtföljas av de styrkande handlingar som krävs i den lagstiftningen. Den sökande ska särskilt tillhandahålla alla tillgängliga relevanta uppgifter och styrkande handlingar som gäller försäkringsperioder (institutioner, identifieringsnummer), anställning (arbetsgivare) eller verksamhet som egenföretagare (art av verksamhet samt plats) och bosättning (adresser), vilka kan ha fullgjorts enligt annan lagstiftning samt dessa perioders längd.

Artikel 47

De berörda institutionernas handläggning av ansökningar

A) Kontaktinstitution

1. Den institution till vilken ansökan om förmåner lämnas eller vidarebefordras i enlighet med artikel 45.1 eller 45.4 i tillämpningsförordningen ska nedan kallas "kontaktinstitution". Institutionen på bosättningsorten ska inte kallas kontaktinstitution om den berörda personen inte någon gång har omfattats av den lagstiftning som den institutionen tillämpar.

Denna institution ska, förutom att behandla ansökan om förmåner enligt den lagstiftning som den tillämpar, i sin egenskap av kontaktinstitution främja utbyte av uppgifter, meddelande av beslut och de insatser som är nödvändiga för de berörda institutionernas handläggning av ansökan och på begäran förse den sökande med varje uppgift av betydelse för gemenskapsaspekten av denna handläggning och hålla den sökande underrättad om hur handläggningen fortskrider.

Då en person som har varit försäkrad i Finland bor i ett annat EU-land då denne ansöker om pension, och om personen ifråga också har varit försäkrad i det andra landet, fungerar socialförsäkringsinstitutionen i det berörda landet som kontaktinstitution i fråga om pensionsansökan. Kontakterna mellan Finland och kontaktinstitutionen i utlandet hanteras i sådana situationer av Centret för internationella ärenden vid FPA. Kontaktinstitutionen har som uppgift att leverera pensionsansökan och de övriga uppgifterna som behövs för att avgöra frågan om pensionen till samtliga sådana EU-länder där sökanden eller förmånslåtaren (i fråga om familjepensioner) har varit försäkrad och i vilka sökanden ansöker om pension. Dessutom ska kontaktinstitutionen på sökandens begäran lämna sådana uppgifter som har anknytning till gemenskapsaspekter då

pensionsärendet handläggs. Kontaktinstitutionen ska även hålla sökanden å jour i fråga om hur handläggningen av dennes pensionsansökan fortskrider, samt översända en sammanfattning över pensionsbesluten till sökanden efter att alla institutioner som deltar i förfarandet för pensionsansökan har gett sina egna besked.

Med ansökningsblanketten för ålderspension i Finland kan man ansöka om såväl arbetspension som folkpension (blankett ETK/Kela 7001r). Bosättning och/eller arbete utomlands anmäls med blankettbilaga ETK/Kela 7110r, dvs. den så kallade "bilaga U". Inom den privata sektorn i Finland kan man även ansöka om arbetspension direkt av det pensionsförsäkringsbolag där man var försäkrad under sitt senaste anställningsförhållande. Arbetspensioner inom den offentliga sektorn kan ansökas direkt av Keva. Då man ansöker om arbetspension direkt, kommer ansökan inte att översändas i form av en EU-pensionsansökan via de kontaktinstitutioner som definierats av EU. Istället utbetalas pensionen enligt den intjänade arbetspensionen som har angivits i Pensionsskyddscentralens och/eller Kevas register. Sådana anställningsförhållanden där arbetstagaren var under 23 år gammal beaktas inte i den intjänade pensionen, om dessa anställningsförhållanden berör tiden innan lagen om pension för arbetstagarer reviderades år 2005.

Om personen som ansöker om arbetspension bor utomlands, kan arbetspensionsanstalten i Finland utfärda pensionsbeslutet omedelbart i sin slutgiltiga form, om sökanden till sin pensionsansökan även bifogar uppgifter om försäkringsperioderna i sitt bosättningsland samt inlämnar övriga uppgifter som behövs för att kunna beräkna pensionen. Om en ansökan som kommer från ett annat EU-land inte innehåller tillräckligt med information för att kunna beräkna till exempel den förhöjda intjänade pensionen, kan pensionsbeslutet ges omedelbart i sin slutgiltiga form. Om myndigheterna senare mottar informationen för att kunna beräkna den förhöjda intjänade pensionen, ger pensionsanstalten ett nytt pensionsbeslut, där pensionsbeloppet korrigeras från och med den tidpunkt då pensionen började utbetalas.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar inte ställning till själva motionen, eftersom det finns ett stort antal olika faktorer som på den individuella nivån inverkar på utlandsfinländska pensionssökandes ansökningsprocesser för pensioner. Sådana faktorer är till exempel bosättnings- och arbetsperioder i olika länder. Sådana uppgifter begärs inte bara av de finländska myndigheterna, utan även vid behov av pensionsmyndigheterna i andra EU-länder och länder som Finland har ett socialskyddsavtal med. Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att de finländska arbetspensionerna redan i nuläget kan sökas direkt av arbetspensionsförsäkringsbolagen på grundval av uppgifterna i Pensions

skyddscentralens och Kevas register över intjänade pensioner.

15. FPA:s pensionsbeslut på EU-språken

Vid utfärdandet av EU-pensionsbeslut tillämpas bestämmelserna i EU:s förordningar om social trygghet. Om pensionssökanden har varit försäkrad i två eller flera EU-länder och pensionen beräknas enligt EU:s bestämmelser, handlar det om ett EU-pensionsbeslut. Beslutet är ett EU-pensionsbeslut, även om den berörda personen har ansökt om pension enbart i Finland. Pensionssökanden eller ändringssökanden får använda sitt eget modersmål eller vilket som helst av de övriga officiella språken i EU då han eller hon framför sitt ärende. Pensionsbeslutet utfärdas emellertid enbart på finska eller på svenska, enligt vad sökanden begärt i sin ansökan. I Finland utfärdas myndigheters beslut i enlighet med förvaltningslagen (434/2003). Denna lag är en allmän lag som reglerar förvaltningsverksamheten och som berör alla statliga och kommunala myndigheter samt privata aktörer som har hand om offentliga förvaltningsuppgifter. De språk som används inom förvaltningen fastställs i språklagen (423/2003).

Enligt 17 § i Finlands grundlag är Finlands nationalspråk finska och svenska. I Finland utfärdar pensionsanstalterna sina beslut och genmälen antingen på finska eller på svenska, beroende på vilketdera språket som användes då ansökan inlämnades.

Det finns 24 officiella språk som används inom EU. Ett av dessa språk är finska. En pensionssökande eller ändringssökande får använda sitt eget modersmål eller vilket som helst av de övriga officiella språken i EU. Till exempel en finländare som bor i Sverige kan fylla i sin pensionsansökan antingen på finska eller på svenska eller på vilket som helst av de övriga officiella språken i EU.

Enligt ett domslut (Maris C-55/77) av Europeiska gemenskapernas domstol, dvs. EG-domstolen, ska myndigheter, anstalter och domstolar i medlemsstaterna trots olikheter eller motstridigheter i bestämmelserna godkänna samtliga sådana ansökningar eller övriga handlingar som gäller verkställandet av förordningen och som har upprättats på någon av de andra medlemsstaternas officiella språk.

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen

Avdelning V – Diverse bestämmelser – Artikel 76 – Samarbete

7. En medlemsstats myndigheter, institutioner och domstolar får inte avvisa ansökningar eller andra handlingar som lämnas in på grund av att de är avfattade på någon annan medlemsstats officiella språk som är erkänt som officiellt språk inom gemenskapens institutioner i enlighet med artikel 290 i fördraget.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att de finländska myndigheterna utfärdar sina pensionsbeslut på antingen finska eller svenska, vilka bägge är officiella EU-språk. Ett pensionsbeslut som utfärdats inom Europeiska unionen på ett av EU:s officiella språk är även giltigt i ett annat EU-land enligt Europaparlamentets och rådets förordning om samordning av de sociala trygghetssystemen. Utlandsfinländarparlamentet föreslår dock att ett intryg över/en översättning av beslutets innehåll bifogas till beslutet på det officiella språket i pensionssökandens bosättningsland.

16. FN bör utfärda en deklaration om de äldres rättigheter

Mängden personer som är över 65 år gamla kommer att öka globalt sett från 7 % i nuläget till 26 % fram till år 2050. I Europa kommer 40 % av befolkningen att vara över 60 år gamla år 2050. I Finland ökar antalet personer som är över 75 år gamla på motsvarande sätt från 400 000 i nuläget till 720 000 fram till år 2030. Då kommer det att finnas 1,2 miljoner personer som är över 65 år i vårt land.

Förenta nationerna antog år 2002 ett internationellt handlingsprogram för åldrande samt den politiska Madriddeklarationen. Enligt handlingsprogrammet ska äldre få vara oavhängiga och delaktiga, och dessutom ska de få förverkliga sig själva och ha rätt till god vård. Den politiska deklarationen uppmanar länderna att erkänna och garantera äldre personers rättigheter, att skydda äldre personer så de inte försummas, utnyttjas, misshandlas eller utsätts för våld, samt att erkänna deras betydelse även som en resurs i samhället. I deklarationen framhävs att alla har rätt till god psykisk och fysisk hälsa. Man ska lyssna på de äldres åsikter, i synnerhet inom långtidsvården. Alla har också rätt till en trygg omgivning samt möjligheter till aktivt deltagande i beslutsfattande och verksamhet av ekonomiskt, socialt, kulturellt och politiskt slag. Slutligen konstateras att det krävs ett nytt tänkesätt för att upprätthålla äldre personers hälsa.

I FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC) har man framlagt förslag om en särskild rapportör för frågor som berör äldre. Inom FN:s system för uppföljning av kvinnors rättigheter (CEDAW) har man fått i uppgift att också fästa uppmärksamhet vid åldrande kvinnors rättigheter. Detta organ har begärt att länderna i sina periodrapporter även redovisar för åldrande kvinnors rättigheter. I synnerhet Argentina har mycket aktivt ställt krav på utarbetande av en FN-konvention som berör de äldres rättigheter. Detta land har varit exemplariskt och grundat en avdelning för äldre frågor vid sitt justitieministerium samt en ledningsgrupp för äldrepolitik vid sitt socialministerium.

I FN:s konventioner om mänskliga rättigheter omnämns äldre personers mänskliga rättigheter. År 1991 fastslogs 18 principer som gäller äldre vid FN:s generalförsamling. I dessa principer konstateras bl.a. att

"äldre personer ska ha möjlighet att åtnjuta mänskliga rättigheter och grundläggande friheter när de vistas eller bor i skyddat boende, inom vård- eller behandlingsinstitution". Där framhävs också rätten att bo hemma. Dessutom erkänns där äldre personers värdighet samt respekten för deras övertygelser, behov och privatliv. Äldre personer ska behandlas rättvist och de bör respekteras, oavsett vilken ekonomiska nytta de genererar. I artikel 25 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna fastställs rätten för äldre att bl.a. leva ett värdigt och oberoende liv.

Äldre behandlas illa och det förekommer åldersbaserad diskriminering. Detta visar att äldre personers värdighet är hotad, synnerhet om de är i dåligt skick. År 1975 avgav FN en deklaration om de döendes rättigheter. I första punkten av denna deklaration konstateras följande: "Jag har rätt att bli behandlad som en levande människa ända fram till min död."

I UFP-motionen omnämndes deklarationen om barnets rättigheter. Denna deklaration antogs vid Förenta nationernas generalförsamling den 20 november 1959. Deklarationen är mycket allmänt hållen och den är inte juridiskt bindande för de berörda staterna. Först år 1989 fastställdes barnets rättigheter i form av en FN-konvention om barnets rättigheter. Denna konvention är bindande och har undertecknats av nästan alla länder i världen. De tio principerna som ingår i deklarationen har inbegripits i denna konvention. (<https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar president och sekretariatet att undersöka möjligheterna att föreslå inför Förenta nationerna att utfärda en deklaration om de äldres rättigheter, eftersom den procentuella andelen gamla människor ökar markant både på globalt plan och i synnerhet i Europa. En deklaration från Förenta nationerna om de äldres rättigheter skulle medföra att uppmärksamhet fästs vid den åldrande befolkningens behov och rättigheter samt vid hur mänskliga rättigheter tillgodoses då det gäller äldre människor.

17. Samarbete mellan myndigheterna i Finland och Australien i fråga om finländarnas pensionsansökningar

Socialskyddsavtalet mellan Finland och Australien trädde i kraft i juli 2009. Tack vare detta avtal utbetalas den bosättningsbaserade ålderspensionen i Australien till personer som bor i Finland och finländsk folkpension utbetalas som ålderspension till personer som bor i Australien. Praxis för ansökan om sådan pension beror på om sökanden bor i Finland eller i Australien. Avtalet gör det enklare att ansöka om arbets- och folkpension i Finland och Australien, eftersom det finns en kontaktinstitution som hjälper sökanden i båda länderna och

ansökningsblanketterna används gemensamt av båda länderna. Arbetspension som intjänats i Finland utbetalas överallt i världen. Personer som bor i Australien har således fått arbetspension baserat på lagstiftningen om arbetspension även innan socialskyddsavtalet trädde i kraft. Från länder som omfattas av ett socialskyddsavtal och från EU/EES-länder vidarebefordras pensionsansökningar via kontaktinstitutionen till Folkpensionsanstalten. Pensionsansökningar som sänds från Finland till utlandet vidarebefordras till kontaktinstitutionerna via Pensionsskyddscentralen.

I överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Australien (36/2009) fastställs den behöriga myndigheten enligt följande:

1. b) "behörig myndighet"

med avseende på Australien, den ledande tjänsteinnehavare (Secretary to the Commonwealth Department) som är ansvarig för lagstiftningen enligt artikel 2.1 a underpunkt i, med undantag för tillämpningen av del II av överenskommelsen (inbegripet tillämpningen av övriga delar av överenskommelsen i den mån de inverkar på tillämpningen av denna del), där den behöriga myndigheten avser skattekommissionären (Commissioner of Taxation) eller en av denne bemyndigad representant, och med avseende på Finland, social- och hälsovårdsministeriet,

c) "behörig institution"

med avseende på Australien, den institution eller myndighet som ska tillämpa lagstiftningen enligt artikel 2.1 a, och med avseende på Finland, den institution eller det organ som ska verkställa lagstiftningen och systemen enligt artikel 2.1 b,

Artikel 21

Tillämpningsöverenskommelse

1. De avtalslutande parternas behöriga myndigheter ska ingå en överenskommelse som krävs för att tillämpa denna överenskommelse.

2. De behöriga myndigheterna ska ange parternas förbindelseorgan i tillämpningsöverenskommelsen.

http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/1993/19930061/19930061_2

Personer som bor i Australien ska inlämna sin pensionsansökan till Centrelink. Pensionskyddscentralen är en internationell kontaktinstitution, dvs. den vidarebefordrar alla sådana ansökningar som inlämnats av pensions sökande som bor i Finland, då de berörda personerna ansöker om pension från utlandet.

Personer som bor i Australien får blanketterna för att ansöka om finländsk folkpension från Centrelink. Ansökningarna ska även inlämnas till Centrelink. Därefter översänds ansökningarna av Centrelink till FPA. Om FPA är tvungen att begära specificerade uppgifter från Australien, förhalas handläggningen och beslutsfattandet.

Handläggningstiden för en ansökan om ålderspension i utlandet är från cirka ett halvt år upp till flera år. Ansökan kan inlämnas 6–9 månader före det önskade datumet då pensionen ska börja utbetalas. Ansökan bör inlämnas senast under den månad då pensionen är avsedd att börja utbetalas. Ålderspension kan utbetalas i form av folkpension till sådana finländska

och australiensiska medborgare som har bott i Finland i minst tre års tid efter att de fyllt 16 år. Det utbetalade folkpensionsbeloppet påverkas inte av den ålderspension ("Age Pension") som den berörda personen får från Australien. Däremot beaktas pension som utbetalas enligt Superannuation-systemet samt eventuell övrig tilläggspension. Dessa utgör sådan utländsk pension som minskar folkpensionsbeloppet. Även arbetspension som utbetalas från Finland minskar folkpensionen. I enlighet med folkpensionslagen utbetalas folkpensionen i proportion till hur länge den berörda personen har bott i Finland. Man kan få full folkpension om man har bott i Finland minst 80 % av tiden då man var 16–65 år gammal.

Personer som bor i Finland kan få ansökan om ålderspension från FPA:s byråer, arbetspensionsanstalterna eller Pensionsskyddscentralen. Sökanden kan också inlämna sin ansökan till samtliga av dessa ställen. Pensionsskyddscentralen översänder de australiensiska blanketterna till sökanden och senare vidarebefordras de ifyllda ansökningarna från Pensionsskyddscentralen till Australien. Australiensisk pension kan utbetalas i efterskott tidigast från det datum då ansökan inlämnades. Om en person bor i Finland, påverkas inte den berörda personens pension från Australien av den folkpension som vederbörande eventuellt får från Finland. Däremot räknas finländsk arbetspension som en inkomst i detta sammanhang. Om personen ifråga har bott i Australien i mindre än 25 år, beräknas en del av arbetspensionen som inkomster i direkt proportion till hur länge vederbörande har bott i Australien. Enligt australiensisk lagstiftning inverkar även den berörda personens övriga inkomster och egendom på den utbetalade pensionen. Då det gäller finländsk folkpension som utbetalas till en person som bor i Fin-

land, påverkas den utbetalade folkpensionen inte bara av den Age Pension-ålderspension och den Superannuation Guarantee-pension som den berörda personen eventuellt får från Australien, utan även av den finländska arbetspensionen. Folkpensionen utbetalas i relation till hur länge personen ifråga har bott i Finland. Om australiensisk ålderspension har beviljats, kan detta även påverka de övriga förmånerna som en person som bor i Finland får från FPA.

Personer som bor i Finland får ytterligare information från Avdelningen för utländska pensionsärenden vid Pensionsskyddscentralen, tfn 010 751 4218 och personer som bor i Australien får ytterligare information från Utlandsenheten vid FPA, tfn + 358 20 634 2550.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet appellerar till social- och hälsovårdsministeriet i egenskap av behörig myndighet i fråga om socialskyddsavtalet mellan Finland och Australien samt till Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstalten i egenskap av kontaktorgan för pensionsfrågor att dessa myndigheter i samarbete med kontaktorganet Centrelink i Australien ska sträva efter att skapa en flexibel praxis som gör handläggningen av utlandsfinländarnas pensionsansökningar tydligare och snabbare då utlandsfinländarna ansöker om pension i Finland och i Australien. Utlandsfinländarparlamentet anser att det är viktigt att informera pensions sökande om förfarandet för att ansöka om pensioner.

IV RESOLUTIONER OM SOCIALA ÄRENDEN

18. FPA:s moderskapsförpackning till utlandsfinländare

FPA har slutat sälja moderskapsförpackningen med motiveringen att förpackningen är en förmån som ingår i det finländska socialskyddet och att man kan ha rätt till denna förmån. En förmån är inte en produkt som man skulle kunna sälja. Den aktuella lagstiftningen tillåter inte att en förmån som ingår i socialskyddet är till salu. Dessutom har moderskapsförpackningen varit föremål för upphandling, och även av detta skäl kan den inte längre säljas vidare. FPA delar ut moderskapsförpackningar enbart till sådana mödrar som omfattas av det finländska socialskyddet. Kravet är dessutom att moderns graviditet ska ha varat i 154 dagar och att hon ska ha genomgått en hälsogranskning innan utgången av den fjärde graviditetsmånaden. som omfattas av det finländska socialskyddet har också rätt till en moderskapsförpackning, förutsatt att de till sin an-

sökan bifogar ett intyg över att barnet har utsetts för placering i den berörda fosterfamiljen.

I juni 2013 var det tre finländska pappor som tog sig an utmaningen och grundade ett företag, The Finnish Baby Box. Detta företag sammanställer motsvarande förpackningar till försäljning. Dessa förpackningar sänds även till utlandet. Företaget lanserade på försök en hemsida för förhandsbeställningar. På grundval av förhandsbeställningarna verkade det finnas tillräckligt med efterfrågan. I sina förpackningar sammanställer företaget produkter från samma företag som även FPA beställer sina produkter från innan de delas ut. Produkterna i förpackningen motsvarar i hög grad de produkter som även FPA:s moderskapsförpackning innehåller, men det har också gjorts små ändringar. Man kan beställa sådana förpackningar till utlandet och specialanpassa produkterna så att de lämpar sig för klimatet i det berörda landet, till exempel en varmare vinteroverall eller en som inte har så varmt foder. Priset

på denna förpackning är 399 euro. Sådana förpackningar har redan levererats till bl.a. Förenta staterna, Schweiz, Norge, Sverige, Storbritannien, Spanien, Italien, Tyskland och Kina.

Som en nyhet har företaget under våren 2015 ingått avtal om ett Mumin-mönster på de berörda produkterna och nu är det möjligt att beställa förpackningen "The Moomin Edition Finnish Baby Box". Priset på denna förpackning är 499 euro.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentets sekretariat har undersökt läget och konstaterar att moderskapsförpackningen är en förmån avsedd för mödrar som omfattas av det finländska socialskyddet. Moderskapsförpackningen kan numera köpas av ett privat företag.

19. Information om rätten till sjukvård

Finland ansvarar för sjukvårdskostnaderna för de pensionärer som är stadigvarande bosatta i ett annat EU- eller EES-land eller Schweiz och med endast finsk pension. Likaså svarar Finland för sjukvårdskostnaderna för familjemedlemmar till gränsarbetare som arbetar i Finland om familjemedlemmarna är bosatta i ett annat EU- eller EES-land eller i Schweiz och står utanför arbetslivet. Dessa persongrupper har under tillfällig vistelse i Finland rätt till medicinskt nödvändig sjukvård.

Från 1.1.2014 utvidgas dessa personers rätt till sjukvård under tillfällig vistelse i Finland. Ändringen gäller också familjemedlemmar till utomlands bosatta pensionstagare med endast finsk pension, om familjemedlemmarna står utanför arbetslivet. Att rätten till vård utvidgas innebär i praktiken att dessa persongrupper under tillfällig vistelse i Finland har rätt till den sjukvård de behöver inom den finska offentliga hälso- och sjukvården. Pensionstagare och deras familjemedlemmar bör påvisa sin rätt till vård inom den offentliga hälso- och sjukvården genom att uppvisa ett europeiskt sjukvårdskort utfärdat av FPA och som på baksidan är försett med information om pensionstagarens rätt till sjukvård i Finland samt i andra EU- eller EES-länder eller i Schweiz. Familjemedlemmar till gränsarbetare påvisar sin rätt till vård inom den offentliga hälso- och sjukvården med ett intyg över rätt till vårdförmåner i Finland som utfärdas av FPA och som innehåller information om personens rätt till sjukvård i Finland.

Från 1.1.2014 kan sådana familjemedlemmar till gränsarbetare som innehar ett intyg över rätt till vårdförmåner i Finland som gått ut uppsöka vård inom den offentliga hälso- och sjukvården. Trots detta har de omfattande rätt till vård i Finland, dvs. rätt till den sjukvård de behöver. Sådana familjemedlemmar till gränsarbetare ska kontakta FPA så att de kan få ett uppdaterat intyg över rätt till vårdförmåner i Finland. Pensionstagare och deras familjemedlemmar samt familje-

medlemmar till gränsarbetare betalar samma klientavgift för vården som kommunens egna invånare. Den offentliga hälso- och sjukvården har rätt att från FPA erhålla statlig ersättning för dessa personers sjukvårdskostnader.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar aktörerna inom den finländska sjukvården att mer effektivt dela ut information om den lagändring som trädde i kraft 1.1.2014 som gäller den utvidgade rätten till sjukvård inom den offentliga hälso- och sjukvården.

20. En permanent socialarbetare till den spanska solkusten

Under 2011–2013 genomfördes ett försöksprojekt på spanska solkusten med en socialarbetare som arbetade med att stödja finländare som bodde eller befann sig i området. Projektet genomfördes i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet och utrikesministeriet. Socialarbetaren arbetade med rådgivning och direktiv gällande tillgången till socialservice som finländarna var i behov av och som skolkurator och skapade fungerande kontakter mellan de lokala myndigheterna och de övriga aktörerna i Spanien. Socialarbetaren bedömde också behovet av rådgivning, direktiv och andra stödåtgärder i anslutning till socialservicen och beredde rekommendationer för utrikesministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Socialarbetaren skrev en rapport om sitt arbete och lämnade det till ministerierna som skulle göra en bedömning av verksamheten.

Den 21 mars 2013 tillsatte utrikesministeriet en arbetsgrupp med uppgift att bedöma den nuvarande situationen och kartlägga den gällande nationella lagstiftningen när det gäller att bistå medborgare i utlandet, i synnerhet inom den sociala sektorn. Arbetsgruppen hade som mål att gå igenom de delar av lagstiftningen som nationellt sett var centrala, myndigheternas befogenheter, kartlägga problemsituationer och olika ärendehelheter i anslutning till dem samt utreda om det finns ett behov av fortsatta åtgärder, t.ex. en ändring av lagstiftningen. Arbetsgruppen hade för avsikt att utreda hur stor är andelen finländare som är i behov av hjälp utomlands och till vilka områden behovet av hjälp koncentreras samt vilka de olika hjälpbehövande referensgrupperna är. Arbetsgruppen använde sig av erfarenheterna från socialarbetarförsöket som genomfördes på spanska solkusten.

Arbetsgruppens mandattid löpte ut den 31 mars 2014 och gruppen har överlämnat sin promemoria till utrikesministeriet ("Missä kulkevat suomalaisen hyvinvointivaltion rajat? Ulkomailla oleskelevien suomalaisten avustaminen sosiaalialan ongelmassa - normikehyksen selvittäminen ja nykytilan arviointi"; www.formin.

finland.fi) ("Var går den finska välfärdsstatens gränser? Att hjälpa finländare som vistas utomlands med problem inom det sociala området – utredning av normutvecklingen och bedömning av nuläget"). Enligt arbetsgruppens slutsats möter utlandsfinländarnas förväntningar och myndigheternas hjälpmöjligheter inte varandra. Det finländska samhället med dess rättigheter och skyldigheter följer inte med när en finländare begär sig utomlands utan där följer man i stället de lagar och bestämmelser som gäller för landet i fråga. Att flytta utomlands är alltid ett personligt val. Det kan innebära att man måste lämna den finländska sociala tryggheten bakom sig och bli en del av ett socialsystem i ett sådant land där grunderna för fastställandet av den sociala tryggheten avviker från det finländska systemet. Man bör dock komma ihåg att den sociala tryggheten inte baserar sig på finländskt medborgarskap och inte heller på det att man betalar skatt till Finland. Den baserar sig i stället på att man är bosatt i Finland. Dessutom får man genom arbete rätt till vissa förmåner, såsom arbetspension och olycksfallsförsäkring.

På de personer som rör sig mellan EU- och EES-länderna samt Schweiz tillämpas EU-förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetsystemen. Förordningens huvudprincip är att en arbetstagare/företagare är försäkrad i det land där han eller hon arbetar och att övriga personer hör till systemet för social trygghet i det land där de bor.

Gör man en snabb bedömning på grundval av den utredning som arbetsgruppen gjorde, finns det ett motsvarande behov av socialt stöd som man kunde konstatera i Spanien i flera andra länder där finländare under de senaste åren i allt större utsträckning har börjat vistas, t.ex. i Estland, Turkiet och Thailand.

Enligt arbetsgruppens uppfattning kommer människor i allt högre grad att röra sig utomlands. Samtidigt ökar också medborgarnas behov. Det finns ett behov av att stärka stödinsatserna i Finland. Samarbetet mellan olika myndigheter borde intensifieras för att lösa de problem som framkommit utomlands. Det handlar om utbyte av information och att hitta gemensamma lösningar. Enligt arbetsgruppen bör information om de instanser som erbjuder hjälp utomlands sammanställas. Enligt arbetsgruppen är den tvärfackliga webbsidan Medborgarrådgivning.fi som öppnades i november 2013 den bäst lämpade platsen för råd och information som också berör finländare som befinner sig utomlands. Finland har inte möjlighet att tillhandahålla separata socialvårdstjänster till de finländare som befinner sig eller bor utomlands. Varje land skapar ett servicesystem utifrån landets egna social-, hälso- och sjukvårdshelhet.

Social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet och utrikesministeriet fortsätter att utreda hur man kunde konkretisera de förslag som arbetsgruppen har framlagt gällande ett enda ställe där all information är samlad.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att social- och hälsovårdsministeriet samt utrikesministeriet omprövar inrättandet av en permanent socialarbetartjänst till den spanska solkusten.

21. Utvidgning av det europeiska sjukförsäkringskortet så att det täcker även Turkiet

I samband med utlandsfinländarparlamentets session 2012 togs upp en motion om att organisera hälsovården för de finländare som vistas i Turkiet. Social- och hälsovårdsministeriets ståndpunkt i frågan var att man i ministeriet i detta skede inte är beredd att vidta åtgärder för att teckna ett avtal om organiseringen av hälsovården för de finländare som vistas i Turkiet. I motiveringen hänvisas till social- och hälsoministeriets utlåtande från 2011 där det konstateras bl.a. följande:

"När det gäller rätten till sjukvård är utgångspunkten den att staterna själva bestämmer hurdan sjukvård och med vilka avgifter de ger till en utländsk rese när eller annan utländsk person som tillfälligt vistas i landet och plötsligt insjuknar."

För EU-ländernas del finns det i unionens lagstiftning om den sociala tryggheten bestämmelser om vilken rätt personer som tillfälligt vistas i ett annat land har till medicinskt nödvändig sjukvård med motsvarande villkor som landets egna medborgare. Till denna del har länderna kommit överens om ömsesidighet och om att ersätta kostnaderna mellan dem. Finland har dock endast i en begränsad omfattning tecknat avtal om social trygghet gällande sjukvård. För tillfället har Finland ett gällande avtal med den kanadensiska provinsen Quebec (1986) och Australien (1992). Quebecavtalet gäller dock inte turister utan endast de som tillfälligt arbetar eller studerar i Quebec eller är utstationerade där.

Några nya avtal har inte tecknats under de senaste åren. Idag är utgångspunkten för ett sjukvårdsavtal den att det land vars lagstiftning om social trygghet personen omfattas av också svarar för de sjukvårdskostnader som personen dragit på sig i ett annat avtalsland. Ersättningspraxis och fakturering i anslutning till detta innebär ett stort administrativt arbete. Ett sjukvårdsavtal med Turkiet skulle i praktiken innebära nettoutgifter för Finland.

Ministeriet förhåller sig i allmänhet återhållsamt till nya avtal med undantag av de delar som gäller att trygga intjänad pension och undvika dubbla socialförsäkringsavgifter.

Enligt den finska lagstiftningen är en person som är sjukförsäkrad i Finland enligt sjukförsäkringslagen berättigad till ersättning för sjukvård som ges någon annanstans än i Finland, om den försäkrade vid vistelse utomlands har insjuknat och inte är försäkrad i den stat där sjukvård ges eller om den försäkrade enligt de lokala villkoren inte har rätt till sjukvård i vistelsestaten. Ersättningen för sjukvård som ges utomlands lig-

ger på samma nivå som skulle ha ersatts om vården hade getts i Finland (SFL 2 kapitel 6§1 och 6§3). Därmed kan en finländare som tillfälligt vistas i Turkiet via sin sjukförsäkring söka om ersättning för sina sjukvårdskostnader.”

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finlands social- och hälsovårdsministerium att vidta åtgärder för att utvidga det europeiska sjukförsäkringskortets användningsområde så att det också täcker de finländare som semestrar och bor i Turkiet.

22. Beskattning av utlandsfinländare som sommarjobbar i Finland

Allmän och begränsad skattskyldighet (Skatteförvaltning)

Det finns två slag av skattskyldighet i den finska inkomstbeskattningen: allmän och begränsad skattskyldighet. Allmänt skattskyldiga är de som bor i Finland och begränsat skattskyldiga de som bor utomlands. Allmänt skattskyldiga betalar skatt i Finland på inkomster som de erhållit i Finland och också på inkomster som de mottagit utomlands (global skattskyldighet). Begränsat skattskyldiga betalar skatt i Finland endast på de inkomster som de intjänat i Finland.

Beskattning av begränsat skattskyldiga

Du är begränsat skattskyldig i Finland om du bor utomlands och kommer till Finland för högst sex månaders tid och ditt hem fortfarande är utomlands. Begränsat skattskyldiga betalar antingen källskatt, som är en slutlig skatt och oberoende av hur stora inkomsterna är, eller så verkställs beskattningen på samma sätt som för dem som bor i Finland, dvs. genom ett beskattningsförfarande som grundar sig på totalinkomsterna.

1. Källbeskattning

Om du vistas tillfälligt i Finland, är du begränsat skattskyldig. Då tar man ut en källskatt om 35 % på din lön. Du kan ansöka om en källskattekort. Källskatteavdraget ska framgå av källskattekortet som du fått från skattebyrån. Avdraget är antingen 510 euro i månaden eller 17 euro/dag. Om du till exempel har ett anställningsförhållande på en månad och din lön är 1 000 euro, tar din finska arbetsgivare ut källskatten från din lön, av vilken man först gjort ett källskatteavdrag. Skattebeloppet är $35\% \times (1\,000\text{ e} - 510\text{ e}) = 171,50\text{ e}$. Källskatt är en slutgiltig skatt. Du behöver inte göra en skatteanmälan till Finland.

2. Progressiv skatt

Du kan yrka på att dina förvärvsinkomster (dock inte dividender) beskattas progressivt i stället för genom källbeskattning. Progressiv beskattning förutsätter att du bor i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i en stat med vilken Finland har ingått ett skatteavtal.

För att dina inkomster ska kunna beskattas progressivt ska du från skattebyrån hämta ett skattekort för begränsat skattskyldiga för din finska arbetsgivare. Ange i ansökan alla dina förvärvsinkomster i Finland, förvärvsinkomster som beskattas i din hemvistat samt avdragen på inkomsterna. I Finland betalar du skatt endast på de inkomster du intjänat i Finland, men de skattepliktiga intäkter du intjänat i hemviststaten kan höja skatten på dina finska inkomster.

Den progressiva skatten på förvärvsinkomsterna beräknas enligt inkomstskatteskalen och den genomsnittliga kommunalskattesatsen. Som avdrag kan beaktas t.ex. kostnaderna för resor mellan bostaden och arbetsplatsen samt andra kostnader för förvärvande av inkomst. Skattesatsens storlek beror på inkomsterna och utgifterna. Skatteprocenträknaren hjälper dig att uppskatta om din skattesats är rätt. Förutom skatten tar arbetsgivaren ut en socialskyddsavgift och vissa försäkringspremier på din lön (sammanlagt cirka 7 %) Avgifter och premier behöver dock inte tas ut om socialmyndigheterna i ditt bosättningsland har gett dig ett intyg som bevisar att du är försäkrad i något annat land än Finland.

Allmänt skattskyldiga i Finland betalar ingen skatt om deras inkomster är mycket små. Den totala skatteuppbörden består av statlig och kommunal skatt samt den försäkrades sjukvårds- och dagpenningsskatt. Medlemmar i den evangelisk-lutherska och ortodoxa kyrkan måste också betala kyrkoskatt på sin lön. Inkomstskatt till staten betalas först då man tjänar minst 16 700 euro om året (2015). Kommunal och kyrkoskatt samt sjukförsäkringens sjukvårds- och dagpenningsskatt betalas om löneinkomsterna är mer än 1 210 euro om året (2015). Betalningarna har inkluderats i skattekortets innehållningsprocent. Om personens totala inkomster för hela året (t.ex. löner och studiebidrag) med säkerhet är mindre än 1 210 euro, kan man från Skatteförvaltningen be om att få ett skattekort där skattesatsen är noll (0 %).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet kräver att den finländska skatteförvaltningen å det snaraste ändrar beskattningen av sommarjobbade utlandsfinländska ungdomar så att den motsvarar den skatt som en i Finland fast bosatt ungdom betalar på sitt sommarjobb.

V RESOLUTIONER OM STUDIE- OCH UTBILDNINGÄREN DEN I

23. Tillstånd att ordna grundläggande konstundervisning också utomlands

Det bor fler och fler finländare i S:t Petersburg. De finländare som för tillfället bor i S:t Petersburg jobbar huvudsakligen inom affärlivet eller kulturen. Många små och medelstora företag utvidgar sin verksamhet i Ryssland. Den växande skaran finländare sysselsätter också mer och mer företag inom servicebranschen. Medelklassens köpkraft växer fortfarande och efterfrågan är god inom alla branscher. Finländare och finländskt kunnande uppskattas högt i S:t Petersburg. Och i takt med att exporten växer, ökar också antalet finländska företag. Det innebär att fler finländare med sina familjer flyttar till S:t Petersburg.

Finska skolan i S:t Petersburg är för tillfället den enda skolan som svarar på utbildningsbehovet av de barn och ungdomar som bor i S:t Petersburg. Skolan har tillstånd att ge grundläggande utbildning. Både lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen har sedan början av 1999 haft en inskrivning som ger möjlighet att ordna utbildning utomlands: "Tillstånd kan också beviljas för undervisning utomlands." Utifrån detta har den finska skolan tillstånd att driva verksamhet. Skolan har också etablerat sin ställning.

Finska musikinstitutet i S:t Petersburg har haft som mission att erbjuda grundläggande undervisning i konst i enlighet med en läroplan som utfärdats av Utbildningsstyrelsen och utarbetats på grundval av grunderna för grundläggande konstundervisning. Undervisning ordnas enligt lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) och förordningen om grundläggande konstundervisning (813/1998). Undervisningen är avsedd för de barn och unga som är bosatta i S:t Petersburg. Den är målinriktad och fortskrider från nivå till nivå. Musikinstitutet ordnar också småbarnsfostran för barn under skolåldern samt undervisning för vuxna. Det finns inget inträdesprov utan undervisning ordnas för alla intresserade.

Finska musikinstitutet i S:t Petersburg har sedan 2009 varit servicemedlem i Finlands musikläroinrättnings förbund rf. Musikinstitutet uppfyller inte kriterierna för ett egentligt medlemskap, eftersom det saknar tillstånd att ordna grundläggande konstundervisning enligt fördjupad lärokurs. Enligt den gällande tolkningen av lagen kan ett musikinstitut som bedriver verksamhet utomlands inte beviljas ett sådant tillstånd. I praktiken innebär detta att studier i Finska musikinstitutet i S:t Petersburg inte kan tillgodoräknas i andra musikinstitut som är medlemmar i Finlands musikläroinrättnings förbund rf. Eleverna kan inte heller avlägga de nivåprover som är godkända av Finlands musiklä-

roinrättnings förbund. På grund av avsaknaden av tillstånd är eleverna för närvarande tvungna att åka till musikinstitutet i Kotka eller Villmanstrand för att avlägga sina nivåprover.

Hela verksamheten vid Finska musikinstitutet i S:t Petersburg ligger för tillfället i vågskålen. Undervisning har hitintills ordnats med hjälp av finländska musikundervisningsproffs som av en tillfällighet råkat befinna sig i S:t Petersburg. Undervisningspersonalens omsättning är hög. Varje vår får man söka efter nya lärare till nästa termin. Utan undervisningstillstånd är det omöjligt att bedriva verksamhet på ett hållbart sätt eller hitta kompetent finskspråkig personal som engagerar sig i skolans verksamhet.

På grund av bristande språkkunskaper och olika intressen är det svårt för finländska barn och unga att delta i den grundläggande konstundervisningen på ryska. Studier i ryska har mera fokus på yrkeslivets behov, de är inte för hobbyverksamhet. Vid Finska musikinstitutet i S:t Petersburg kan eleverna spela och studera musik på ett mångsidigt sätt i enlighet med den finska läroplanen för grundläggande konstundervisning. Musikinstitutet samarbetat också aktivt med finska skolan i S:t Petersburg. Skolan bidrar för sin del till musikinstitutets verksamhet genom att ställa sina undervisningslokaler till skolans förfogande. Flertalet av musikinstitutets elever är också elever i finska skolan. Föräldrarna sätter stort pris på möjligheten att delta i hobbyverksamhet på finska samt musikinstitutets läge i direkt anslutning till skolan.

Att barn och unga får ta del av grundläggande konstundervisning är ytterst viktigt, eftersom de flesta eleverna stannar utomlands en viss tid på grund av föräldrarnas utstationering. Det borde vara möjligt att på ett smidigt sätt fortsätta sina musikstudier som påbörjats i Finland. På motsvarande sätt borde det vara möjligt att fortsätta grundläggande konstundervisning som påbörjats i S:t Petersburg efter hemkomsten till Finland. På detta sätt skulle man säkerställa att barn och unga kan utöva musik på ett målinriktat sätt också efter att föräldrarnas utstationering tagit slut. Flertalet av de elever som studerat vid Finska musikinstitutet i S:t Petersburg har efter sin återkomst till Finland fortsatt sina musikstudier vid Finlands musikläroinrättnings förbunds medlemsinstitut. Detta visar på att undervisningsnivån är hög och att den följer lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) och förordningen om grundläggande konstundervisning (813/1998).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att 3 § (Tillstånd att ordna utbildning) i lagen om grundläggande konstundervisning ändras så att följande ordalydelse läggs till som sista mening i slutet av andra momentet: *Tillstånd kan även beviljas för undervisning som ordnas utomlands.*

24. Stödundervisning för barn med elementära språkfärdigheter i Finlandsskolorna

I många Finlandsskolors undervisningsgrupper finns det barn med så elementära färdigheter i finska att de behöver nybörjar- eller stödundervisning i språket. Den övriga gruppens undervisning blir lidande när läraren är tvungen att lägga ner mycket tid på att hjälpa eleven på något annat språk än finska. Dessa barn borde i stället ges tilläggsundervisning. Ibland kan det i gruppen finnas så många barn med elementära färdigheter i finska att de kunde t.o.m. bilda en egen undervisningsgrupp.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för undervisnings- och kulturministeriet att den gruppstorlek som berättigar till statsanslag minskas från sex till fyra elever så att även barn med elementära språkfärdigheter kan få individualiserad undervisning i Finlandsskolorna.

25. Att avlägga allmänna språkexamina (YKI) utanför Finland

Den nuvarande lagstiftningen gällande allmänna språkexamina (YKI) ger inte möjlighet att avlägga examina utanför Finland. Eftersom lagar är konventioner gjorda av människor, kan de ändras. Denna lag bör ändras så att det i framtiden är möjligt att avlägga allmänna språkexamina också utomlands. Syftet med allmänna språkexamina är att testa och bedöma den muntliga och skriftliga färdigheten i ett språk i olika situationer.

Examina anordnas i Finland i sammanlagt nio olika språk: engelska, finska, franska, italienska, ryska, samiska, spanska, svenska och tyska. Denna motion gäller endast frågan om att ordna allmänna språkexamina i finska utanför Finlands gränser, eftersom det finns andra instanser som ordnar motsvarande examina på så gott som alla de övriga språk som nämns ovan. Samtidigt finns det så få som studerar samiska och finlandssvenska utanför Norden att det inte lönar sig att ordna examina i dessa språk utanför Finland. Det finns högst antagligen inte heller någon ansvarig utbildningsanordnare i dessa två språk.

YKI-examina har ordnats undantagsvis några gånger utomlands – åtminstone i London och i Düsseldorf.

Erfarenheterna har varit positiva och själva provtillfället lyckats bra.

Eftersom det i den gällande lagstiftningen om allmänna språkexamina inte finns bestämmelser om att avlägga examina utomlands eller fusk och överklagande, är det oklart vilket lands lagstiftning som ska tillämpas på eventuella oklarheter. Lagen bör till denna del ändras. Som hjälp i ändringsprocessen kunde man titta på andra internationella språkexamina och hur de ordnas i motsvarande situationer. Till exempel Cambridge ordnar examina i engelska, Goethe Institut i tyska och SWEDEX i svenska och alla dessa kan även avläggas utanför ländernas gränser.

Finlands medlemskap i Europeiska unionen gav också det finska språket en ny, internationell ställning som språket aldrig tidigare haft. Finskan är ett levande nationalspråk. Vi finländare har ansvar för språkets framtid. Vi anser att vårt språk förtjänar allt möjligt stöd och uppskattning också utanför Finlands gränser. Ett sätt att "marknadsföra" vårt språk är att göra det möjligt att avlägga språkexamina också utanför Finlands gränser.

Det torde finnas intresse för språkexamina endast i de länder där det också finns flera Finlandsskolor. Skolornas elever skulle ha direkt nytta av att kunna bevisa sina språkkunskaper och få ett officiellt intyg över det. Finlandsskolorna har dock inte tillräckligt med resurser så att de ensamma skulle ta hand om detta utan de behöver också en lokal samarbetspartner, t.ex. ett medborgarinstitut eller motsvarande. Ofta ordnar eventuella samarbetspartners även undervisning i finska.

Källor: www.jyu.fi och www.opf.fi

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att i syfte att stödja de officiella språken i Finland ändras lagstiftningen gällande allmänna språkexamina så att det blir möjligt att avlägga språkexamina i landets officiella språk även utanför Finland.

26. Barn under tre år i Finlandsskolorna ska omfattas av statsunderstödssystemet

Undervisningsministeriet stöder 3–18-åringar i Finlandsskolor ifall det finns minst sex elever i en grupp. Finlandsskolornas stödfinansiering borde dock gälla även de elever som är under tre år, eftersom de första åren är avgörande för barnets språkliga utveckling. Finlandsskolorna bistår familjer med barn under tre år på ett alldeles avgörande sätt både när det gäller att upprätthålla språkkunskaperna och att utveckla barnets identitet.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar statsunderstöd till Utbildningsstyrelsen. Utbildningsstyrelsen vidareförmedlar det till Finland-Samfundet rf som i sin tur delar ut det till Finlandsskolorna i enlighet med Utbildningsstyrelsens riktlinjer. Det totala beloppet har

redan i flera år varit oförändrat trots att antalet Finlandsskolor har ökat och inflationen har ätit upp en del av finansieringen. Anslaget som finns på statsbudgeten för Finlandsskolornas verksamhet räcker inte till för att stöda barn under tre år trots att man fattade beslut om att också de ska omfattas av statsstödet. Om stödet också ska omfatta de elever som är under tre år, bör stödet höjas i motsvarande mån.

Efter utlandsfinländarparlamentets session 2007 har presidiet och sekretariatet varit i kontakt med undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen samt social- och hälsovårdsministeriet i frågan. Man har förstått att frågan är angelägen, i synnerhet med tanke på att Finland i framtiden behöver utländsk arbetskraft. Där kan utlandsfinländarna och deras ättlingar spela en viktig roll.

Situationen är dock fortfarande oklar, eftersom frågor som gäller under 3-åringar i princip hör till social- och hälsovårdsministeriet. Ministeriets statsandelar styrs dock via kommunerna. I budgeten finns med andra ord inte rum för den här typen av statsunderstöd. I Finland jobbar man just nu med en statsandelsreform som innebär att alla utbildningsfrågor – också de som gäller under 3-åringar – ska i framtiden skötas av undervisningsmyndigheter. Om detta blir verklighet, skulle också Finlandsskolornas elever som är under tre år bli en del av undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att undervisnings- och kulturministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet utreder vilket ministerium har ansvar för att stöda barn under tre år i Finlandsskolorna och att ministeriet vidtar åtgärder för att statsunderstödet även ska omfatta undervisningen av barn under tre år i Finlandsskolorna och att anslaget för Finlandsskolorna i motsvarande mån höjs.

27. Tryggande av finansiering för Finlandsskolorna

Finansieringen av Finlandsskolorna har i flera år vilat på en tämligen instabil grund. Det är rentav olidligt att skolorna varje år måste spänna sig och vänta på hurdan summa de kommer att få för sin verksamhet och när det finansiella stödet utbetalas. Det handlar om att visa uppskattning för det arbete som bedrivs i Finlandsskolorna och att värna om elevernas kunskaper i finska språket och kännedom om den finska kulturen. Finska staten har inte råd med att förbise den resurs som skolorna utgör. Både lärare och elever representerar Finland i sina nya länder.

Finlandsskolorna får statsbidrag för sin verksamhet. Bidraget ingår i undervisnings- och kulturministeriets budget. Undervisnings- och kulturministeriet styr pengarna till Utbildningsstyrelsen som beviljar dem vida-

re till Finland-Samfundet rf. Finland-Samfundet delar sedan ut pengarna till Finlandsskolorna enligt de kriterier som undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen satt upp.

Statsbidraget till Finlandsskolorna har länge varit 450 000 euro. Av denna summa har man betalat också kostnaderna för Finlandsskolornas utbildningsdagar som ordnas årligen i Helsingfors samt bidrag till lärarna för deltagande i egna lokala utbildningsdagar. Efter mycket lobbying och utlandsfinländarparlamentets ihärdiga ansträngningar beviljade riksdagens finansutskotts kultur- och vetenskapsdelegation samt kulturutskott år 2011 ett tilläggsanslag på 200 000 euro till Finlandsskolorna. För år 2012 fick man ett tilläggsanslag på 150 000 euro. Tanken och förhoppningen var att tilläggsanslaget skulle vara permanent och utbetalas varje år, men så har inte varit fallet utan man har fått kämpa för finansieringen också i år. Då riksdagen har beviljat tilläggsfinansiering för Finlandsskolorna har den samtidigt klart och tydligt signalerat till undervisnings- och kulturministeriet att skolorna behöver mer finansiering. Undervisnings- och kulturministeriet har dock inte beaktat riksdagens vilja i sin egen budget.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet påminner undervisnings- och kulturministeriet om att följa riksdagens vilja och höja Finlandsskolornas statsbidrag genom att öka anslaget under momentet.

28. Finlandsskolorna bör anvisas ett eget moment i statsbudgeten

Finlandsskolornas statsunderstöd finns under moment 29.10.51.2 till statsbudgetens moment 29.10.51 (Statsunderstöd till organisationer). Enligt momentets motiveringar får understöd användas för utbetalning av bidrag till organisationer som bidrar till samarbetet mellan hem och skola, dvs. Utvecklingscentralen Lärarik, organisationer som stöder skolans fria hobbyverksamhet, Förbundet för konstskolor för barn och unga i Finland rf, Sällskapet för miljöfostran i Finland rf, Somrarmargymnasiesamfundet rf, Suomi-koulujen Tuki ry, organisationer som sköter utbyteselev- och vetenskapssolympiadverksamheten i Finland, anordnare av hemgrundskoleverksamhet samt Finlandsskolornas verksamhet och dess utveckling.

Sedan 2011 har riksdagen i enlighet med finansutskottets kultur- och vetenskapsdelegations framställning beviljat ett tilläggsanslag till Finlandsskolorna. Anslaget har beviljats under ovan nämnda momentet. Det har dock visat sig problematiskt att år efter år lösgöra tilläggsfinansiering för Finlandsskolorna, eftersom det under momentet finns flera aktörer. Utan utlandsfinländarparlamentets och Finland-Samfundets ihärdiga lobbying och ansträngningar kan det hända att den tilläggsfinansiering som nu beviljats till Finlandss-

kolorna skulle i stället ha delats ut till andra organisationer under samma moment, trots att riksdagen uttryckligen har anvisat tilläggsanslaget för Finlandsskolornas statsbidrag. Man skulle slippa hela problemet om Finlandsskolornas statsunderstöd fanns under ett eget moment i statsbudgeten. Också antalet Finlandsskolor och elevantalet i skolorna talar för detta (ca 140 skolor och över 4 000 elever under läsåret 2014-2015).

Källa: budgetti.vm.fi (2015 ->Yhdistelmä ajantasaisesta talousarviosta 13.3.2015 ->)

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finlandsskolorna får ett eget moment i statsbudgeten.

VI RESOLUTIONER OM STUDIE- OCH UTBILDNINGÄRENDE II OCH UNGDOMSÄRENDE

29. Yrkesinriktad utbildning och högskoleutbildning ska vara avgiftsfri för studeranden som kommer från länder utanför EU

På grund av krisen i Ukraina har de internationella relationerna blivit ansträngda i Europa. EU:s sanktioner mot Ryssland väcker rädsla bland utlandsfinländare som bor i Ryssland om att man inom yrkesinriktad utbildning och högskoleutbildning i Finland kommer att införa terminsavgifter för studerande som kommer från länder utanför EU. Majoriteten av de utlandsfinländare som bor i Ryssland är ingermanfinländare som kan studera på finska men som endast har ryskt medborgarskap. Om Finland införde terminsavgifter, skulle det bli omöjligt för dem att studera i Finland, bl.a. på grund av rubelns värdeminskning. De utlandsfinländare i Ryssland som är orienterade mot Finland skulle därmed fråntas möjligheten att studera i Finland. Finlands goda rykte som toppland inom utbildning skulle också skadas av detta.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet vädjar till finländska myndigheter för att det även framöver ska bli avgiftsfritt att studera i finländska yrkesinriktade utbildningar och högskolor även för studeranden som kommer från länder utanför EU.

30. Tryggande av verksamhetsförutsättningar för finländska grundskolor som är verksamma utomlands

Det finns för tillfället sex finländska grundskolor som är verksamma utomlands: i Moskva, S:t Petersburg, Tallinn, Tartu, Bryssel och Fuengirola på den spanska solkusten. I dessa skolor ges grundutbildning i enlighet

med den finska läroplanen. I skolan i Fuengirola ges dessutom gymnasieutbildning i enlighet med den finska läroplanen.

När det gäller tillstånd att ordna utbildning har både tolkningen av termen "tillfällig" – som också utgör grunden för elevupptagning – enligt 5 § i lagen om hemkommun och undervisnings- och kulturministeriet krav på befolkningsregisterutdrag lett till problem i hur termen "tillfällig" definieras. Lagstiftaren (379/1981) har i sin motivering konstaterat om utomlands verksamma skolor att det ibland kan vara svårt att avgöra när boendet är tillfälligt. Lagen utgår från tanken att så länge som ett barn, en ung eller en vuxen inte har flyttat utomlands som invandrare, är vistelsen tillfällig. Finländska grundskolor som är verksamma utomlands har inte haft en uppfattning om att man utifrån befolkningsregisterutdraget kommer att definiera längden på skolgången. Anteckningen i befolkningsregistret kan vara helt felaktig, och man har inte förstått använda hemkommunlagens möjlighet när det gäller definitionen på individuellt boende. I vissa fall kräver värdlandets lagstiftning att redan en lite längre vistelse i landet bör registreras i det lokala befolkningsregistret, varvid anteckningen om tillfällig vistelse i utlandet slopas från det finska befolkningsregistret.

Den finska skolan på spanska solkusten är ett tyypexempel på en skola vars elever återvänder till Finland för att antingen fortsätta sin grundläggande utbildning och gymnasieutbildning eller fortsätta sina studier efter avslutad grundskola eller gymnasieutbildning. Många vistas långa tider på solkusten på grund av hälso- eller arbetsrelaterade orsaker, men det som är typiskt för dessa familjer är att de inte uppfattar sig själva som invandrare i Spanien.

I och med att samhället förändras har invandringen kompletterats med ett ökat pendlande över gränserna. I detta läge bör en flexibel återkomst till hemlandet Finland som möjliggör en god utgångspunkt för fortsatta studier och arbete tryggas.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att undervisnings- och kulturministeriet preciserar innehållet i utomlands verksamma finländska grundskolor och gymnasiers gällande utbildningstillstånd så att det tryggar en flexibel skolgång för finska medborgare i det finländska skolsystemet på finska och en flexibel återkomst till Finland.

31. Att delta i inträdesprov för finländska universitet och yrkeshögskolor när man själv befinner sig utanför Finland

Det är ofta omöjligt för utlandsfinländarna att delta i finländska universitets och yrkeshögskolors inträdesprov samma år som de gått ut det lokala gymnasiet, eftersom det lokala "studentprovet" ofta infaller nästan samtidigt med inträdesproven i Finland. På grund av detta är det ofta väldigt svårt för utlandsfinländska unga att resa till Finland för att delta i inträdesproven.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet vidtar åtgärder för att finländska universitet och yrkeshögskolor skulle undersöka möjligheten att ordna inträdesprov samtidigt utomlands och i Finland, t.ex. på Finlands ambassader och honorärkonsulat.

32. Möjlighet att delta i inträdesprov till finländska universitet och yrkeshögskolor på engelska

Inträdesproven till finländska universitet och yrkeshögskolor är ofta endast på finska. På engelska kan man avlägga ett prov endast om man söker sig till engelskspråkiga linjer vid universitet eller yrkeshögskolor. Trots att många utlandsfinländare har goda kunskaper i finska, räcker språkkunskaperna ändå inte till att klara av inträdesprovet på finska. Det är synd om inträde endast hänger på skrivfel.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet ber presidiet om att vidta åtgärder för att finländska universitet och yrkeshögskolor undersöker huruvida det är möjligt att skriva inträdesprov också på klarspråk.

33. Tryggande av god studiemiljö i Europaskolor

Europaskolor är skolor som administreras gemensamt av EU:s medlemsstater. Det finns sammanlagt 14 Europaskolor runt om i Europa. Deras verksamhet baserar sig på Europaskolornas grundstadga som de undertecknande ländernas myndigheter har ratificerat. Skolorna finansieras av EU-kommissionen och medlemsländerna. Antalet finländska elever är sammantaget cirka 640. Största delen av dem går skola vid den finska avdelningen i Bryssel (ca 360) och i Luxemburg (ca 170).

Enligt den finska regeringens utlandsfinländarpolitiska program (2006–2011) vill regeringen främja tillträde till Europaskolor genom att bl.a. delta i utvecklandet av skolornas verksamhet.

Barn och unga som går i skola i Finland har en subjektiv rätt till special- och stödundervisning. Europaskolornas elever sätts i detta hänseende i en ojämlig ställning. Europaskolorna har inte samma rätt utan de tillämpar ett dokument som Europaskolornas direktion antog 2005 gällande specialelevernas integrering i skolan. För detta ändamål kan skolan bevilja inlärningsstöd (learning support, LS). Om barnet har inlärnings-svårigheter (special educational needs, SEN), upprättar skolan ett tidsbundet avtal med elevens föräldrar. I avtalet definieras behövligt stöd och ansvar för kostnaderna. Avtalet kan förnyas, men också sägas upp. Då uppmanas föräldrarna att hitta en ny skola som bättre lämpar sig för barnet.

Inlärnings-svårigheter hos barn och unga kan handla om språkliga svårigheter eller uppmärksamhets- och koncentrationssvårigheter. Beroende på definition uppskattas cirka 3-10 procent av barn i skolåldern lida av enbart läs- och skrivsvårigheter. Det är viktigt att identifiera inlärnings-svårigheter och ge stöd i ett så tidigt skede som möjligt så att den negativa inverkan på elevens utveckling kan förebyggas.

Specialundervisning behövs både på låg- och högstadiet. Skolorna fokuserar på den europeiska studentexamen (European Baccalaureate, EB) som är teorienterad och erbjuder inget annat avgångsbetyg än EB-examen. Elevantalet i Europaskolorna i Bryssel har ökat under de senaste åren och en del av skolorna är helt överbelastade. Därför har man varit tvungen att begränsa elevantalet och studiemiljön har blivit sämre. Allt detta ökar behovet av specialundervisning och försvagar ställningen för barn med specialbehov.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att finländska myndigheter vidtar åtgärder för att förbättra studiemiljön för finländska elever i Europaskolorna, gör stödet till elever med inlärnings-svårigheter effektivare samt intar nödvändiga tjänster i anslutning till detta i det berörda förvaltningsområdets budget.

Sekretariatet bör också i samverkan med presidiet utreda huruvida det är möjligt för Europaskolorna att bevilja ett intyg motsvarande grundskolans avgångsbetyg till de elever som inte avlägger EB-examen.

VII RESOLUTIONER OM KULTUR-, INFORMATION- OCH EKONOMIÄRENDEN

34. En egen märkesdag för utlandsfinländarna som har angetts som flaggdag i den finska almanackan

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för Helsingfors universitets almanackabyrå att den 5 augusti införs som en egen märkesdag för utlandsfinländarna och att dagen märks med en flaggsymbol i almanackan som tecken på en allmän och frivillig flaggdag.

Enligt landspecifika och nationella befolkningsstatistiker från år 2010 eller efter det finns det mer än 1,6 miljoner utlandsfinländare ute i världen. Antalet utlandsfinländare är egentligen ännu större än detta, men många länders nationella folkräkningsstatistik bokför inte andra eller tredje generationens finländare som finländare trots att de själva upplever sig som finländare. Av utlandsfinländarna har 300 000 finskt medborgarskap och av dessa har cirka 250 000 rösträtt.

I takt med att samhället förändras ökar också antalet nya utlandsfinländare. Också själva begreppet att vara utlandsfinländare får större vikt. Betydelsen av finskhet och den finska kulturen värdesätts alltjämt högt av utlandsfinländarna. Finland syns utomlands ofta tack vare dem. Återflyttande finländare utgör en resurs för hemlandet.

Finland-Samfundet rf som grundades år 1927 är en välkänd och erkänd aktör som jobbar för att förstärka det utlandsfinländska nätverket och utlandsfinländarnas kontakter med sitt hemland. Samfundet värnar också om språket och kulturen som utgör grunden för många utlandsfinländare. Finland-Samfundet fungerar också som ett permanent sekretariat för utlandsfinländarparlamentet som grundades 5.8.1997. Utlandsfinländarparlamentet är utlandsfinländarnas gemensamma intressebevakningsforum som är partipolitiskt obunden. Det är också en länk till det finländska samhället och beslutsfattarna. Parlamentet har redan åtta gånger samlat utlandsfinländarna till ett gemensamt möte och beslutsfattande i Finland. I utlandsfinländarparlamentets resolution (29/2012) gällande en egen flaggdag för utlandsfinländarna konstateras att "inrikesminister Päivi Räsänen ansvarar för utlandsfinländarnas frågor". Vidare föreslås det i resolutionen att inrikesministeriet "rekommenderar" och att Helsingfors universitet "vidtar åtgärder" för att utlandsfinländarnas dag ska komma officiellt in i almanackan och Statskalendern.

Inrikesministeriet konstaterade i sitt utlåtande (24.6.2013) om resolutionen bl.a. att ministeriet under de senaste åren framlagt två förslag till almanackabyrå vid Helsingfors universitet om att få in nya flaggdagar i kalendern. Dessa har gällt två bemärkta personer (Minna Canth och Jean Sibelius) och tanken om

att få in dessa som nya flaggdagar har en lång historia samt bred förankring bland finländare. Ministeriet föreslog att den 12 maj som firas som Snellmansdagen eller finskhetens dag också kunde firas som utlandsfinländarnas dag. Som motivering till avslaget lyfte ministeriet fram viljan att begränsa antalet flaggdagar för att undvika "flaggningsströtthet" och "ökade kostnader".

I augusti finns ingen annan flaggdag trots att månaden lämpar sig väl för flaggning. Det finns sammanlagt sex officiella flaggdagar i Finland. De är högtidsdagar i kalendern såsom även valdagarna och den dag då presidenten tillträder sitt ämbete. Dessutom finns det 13 vedertagna flaggdagar. Också de är högtidsdagar i kalendern. De är dagar som inte har fastställts genom lag eller förordning, men då man rekommenderar flaggning.

De vedertagna flaggdagarna märks i regel i almanackan med en liten finsk flagga. Också utlandsfinländarna förtjänar en egen märkesdag. En övertygande majoritet av dem lider inte av flaggningsströtthet. Snellmansdagen, som också är finskhetens dag, firas den 12 maj som är en av de månader med flera flaggdagar (fem i maj). Till skillnad från de som firar Snellmansdagen vill en utlandsfinländare oberoende av boplat, namn eller till och med språk fira sin finskhet. En egen märkesdag skulle på ett meningsfullt sätt binda samman till exempel den historiska utvandringen till Amerika, sverigefinländarna, ingermanfinländarna samt de som idag jobbar inom Europeiska unionen eller den globala vetenskaps- och konstvärlden.

Utvandring till grannländer och länder längre bort har utgjort ett viktigt ekonomiskt, samhälleligt och kulturellt inslag för Finland. Idag förstärker man att detta är kännetecknande för oss. Därför behövs det också en egen märkesdag som lyfter fram utlandsfinländarna. Och därför vore det önskvärt att t.ex. skolor och läroinrättningar främjade betydelsen av internationalism och internationella finländare genom att uppmärksamma utlandsfinländarnas egen dag. Detta skulle skapa mervärde för vårt land.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår för almanackabyrå vid Helsingfors universitet att den vidtar åtgärder för att införa en egen märkesdag för utlandsfinländarna i den finska kalendern, att dagen anges med en flaggsymbol i almanackan senast från början av 2017 samt att man rekommenderar att dagen firas som en vedertagen frivillig flaggdag såsom man gör på Europadagen och FN-dagen. Flag-

gmärkning föreslås från början av 2017 som är året då Finland firar sitt 100-årsjubileum som självständig stat. Det är också året då Utlandsfinländarparlamentet firar sitt 20-årsjubileum. Man önskar inrikesministeriets stöd för projektet så att ministeriet rekommenderar att den 5 augusti ska bli en v-dertagen flaggdag. Utlandsfinländarna uppmanas att uppmärksamma dagen med att hissa flaggan. Dessutom önskar man att utlandsfinländarparlamentets sekretariat uppmuntrar alla att uppmärksamma dagen såväl i hemlandet som utomlands, vilket bidrar till att målet bättre kan uppnås.

35. Tyskspråkig information om Finland för turister

Många människor i tyskspråkiga länder är mycket intresserade av att resa till Finland. Enligt webbplatsen var det tyskar, briter och fransmän som hade den största andelen av utländska övernattningar i februari 2015 i Finland. Därför behövs det tyskspråkig turisinformation både på webben och i tryckt format.

Visit Finland är en enhet vid Finpro rf. Finpro är en nationell organisation som befrämjar finländsk turism och export och en aktiv aktör som bidrar till ökad turism till Finland. Finpro är en sakkunnig- och serviceorganisation som befrämjar finländska företags internationalisering. Visit Finland stöder företag och företagsgrupper i att utveckla och marknadsföra olika turisttjänster som riktar sig till internationella marknader.

Visit Finland har två olika webbplatser: www.visitfinland.com och www.visitfinland.fi.

Information för tyskspråkiga turister och konsumenter finns på adressen <http://www.visitfinland.com/de/>. Man kommer in på de tyskspråkiga sidorna även via www.visitfinland.com genom att gå till språkmenyn till höger och klicka på rätt språk. Användaren kan välja mellan nio språk: engelska, svenska, tyska, ryska, franska, italienska, spanska, kinesiska och japanska.

Webbplatsen www.visitfinland.fi är däremot avsedd för speciellt finländska turistföretag och andra intressegrupper. Dessa sidor finns även på svenska och engelska.

Visit Finland har dessutom en tyskspråkig broschyr om Finland samt en flerspråkig (inkluderande tyska) karta över Finland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Visit Finland att flytta innehållet på webbplatsen www.visitfinland.fi över till ett nytt (domän-)namn för att undvika missförstånd. Orsaken är att webbplatserna www.visitfinland.com och www.visitfinland.fi helt tydligen är avsedda för olika målgrupper, och användningen av nästan identiska (domän-)namn leder till missförstånd bland de som använder sidorna. Dessutom uppmanar utlandsfinländarpar-

lamentet Visit Finland att underhålla sina webbplatser på så många språk som möjligt.

36. TV-program från Finland

Sverigefinländarna är missnöjda med de finländska TV-program som visas i Sverige, eftersom programutbudet till en stor del består av repriserna samtidigt som andelen svenskspråkiga textade tv-program har ökat. Många äldre tittare önskar fler finskspråkiga program. Direkta sändningar har slopas från TV Finlands programtablå, kvar finns endast en direkt nyhetssändning på finska och en på svenska. Sveriges TV2 sänder ibland finskspråkigt program, men det är ofta fråga om samma program som TV Finland visar.

Rundradions svar på motionen:

”TV Finlands program är ett urval av program från fyra olika TV-kanaler: Yle TV1, Yle TV2, Yle Teema och Yle Fem. De program som visas på TV Finland är exakt desamma som visas på huvudkanalerna och TV Finland har inte rätt att sända sådana program som inte finns med i huvudkanalernas programutbud. TV Finland visar huvudkanalernas repriserna så effektivt som möjligt, men nya program har alltid företräde. Bland vårens nya program finns bl.a. dramaserien Syke, Ruoka-Suomi och Kandidit.

En av Rundradions TV-kanaler är Yle Fem som riktar sig till den svenskspråkiga befolkningen. TV Finland har rätt att plocka program från Yle Fems programutbud. Andelen svenskspråkiga program ökas eller minskas inte medvetet utan utbudet på TV Finland varierar enligt Yle Fems programtablå. Ifall Yle Fem visar mycket sådant program som TV Finland har rätt till, syns det direkt i TV Finlands programutbud. En del sverigefinländare vill följa händelserna i Finland på svenska, och man vill betjäna även dem. De svenskspråkiga programmets andel är ändå rätt liten.

TV Finland kan ses fritt via antennnätet i Stor-Stockholms område samt i området runt Uppsala och Västerås. Dessutom erbjuds TV Finland via kabelnätet runtom i Sverige.

TV Finlands programstruktur ändrades i januari 2014. Detta betydde att direktsända program utgick från TV Finlands utbud. Kvar blev två direktsända nyhetssändningar dagligen. Orsaken var att man ville frigöra sändningsresurser för Rundradions övriga tjänster. TV Finland är dock beredd på att visa direktsända program på separat överenskomna dagar. Till exempel Yles sändning från riksdagsvalets resultatkväll sändes direkt via televisionstjänsten så att även tittarna i Sverige kunde följa med den. Enligt Rundradions strategiska riktlinjer är nättjänsten Yle Arenan den huvudsakliga tjänsten för dem som vill titta på inhemskt program utomlands. Via Yle Arenan är Yles innehåll och tjänster tillgängliga för alla runtom i världen. Utöver TV-program är det möjligt att via Yle Arenan också lyssna på Yles radiokanaler direkt.”

Många av programmen i Yle Arenan kan dock inte ses utanför Finland på grund av upphovsrätten och

de kostnader som den medför Rundradion. Utlandsfinländarparlamentets presidium och Finland-Samfundet rf har vid flera tillfällen tagit upp frågan med Rundradions ledning.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Rundradion att fortsätta med att sända TV-program i Sverige samt att se till att programutbudet är mångsidigt och jämlikt så att det finns både finsk- och svenskspråkiga program. Sverigefinländarna är missnöjda med den nya programstruktur som TV Finland lanserade i januari 2014. Rundradion uppmanas att utveckla TV Finlands och Yle Arenans programutbud så att det i framtiden finns fler program som kan ses utanför Finlands gränser.

37. Utlandsfinländarnas möjligheter att följa finska medier

Det finska radiobolaget Yle har lagt ner Radio Finlands och TV Finlands satellitsändningar och flyttat programutbudet till YLE Arenan. På grund av upphovsrättsliga orsaker kan många av de programmen som visas i Yle Arenan inte ses eller höras utomlands. Man har redan i flera års tid förhandlat med Rundradion om detta, men fortfarande sätts de finländare som bor utomlands i en ojämlig ställning jämfört med de som bor i Finland. Samtidigt betalar många av dem sin Yle-avgift till Finland. Inte heller de kommersiella TV-kanalernas sändningar kan ses utomlands. Och TV-sändningar via webben är inte heller alltid ett alternativ till TV på grund av dåliga förbindelser och höga kostnader.

I Finlands regerings utlandsfinländarpolitiska program 2012–2016 konstateras som en politisk riktlinje att informationen till utlandsfinländarna ska effektiviseras. Regeringen uppmanar Rundradion till ett fortsatt mångsidigt programutbud för utlandsfinländarna och framhåller att Finland bör sträva efter att internationella upphovsrättsliga avtal ändras eller

kompletteras så att förutsättningarna att få internationell spridningsrätt för TV-program underlättas.

Finländare som är bosatta utomlands har också behov av sådan information som är både lättillgänglig och en självklarhet för de som bor i Finland. Det kan handla t.ex. om frågor anknytna till FPA, studier i Finland, återflyttning, frågor om medborgarskap, flyttning utomlands och beskattning. Det kan vara utmanande att hålla sig ajour med samhällliga eller kulturella frågor i Finland. Även webbtidningar är avgiftsbelagda. Eftersom man saknar en kanal som skulle dela ut den här typen av information, borde Rundradion eller någon annan aktör grunda en sådan och den borde också ges statligt stöd.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar kommunikationsministeriet att utreda hur man kan erbjuda finländska kommunikationstjänster för utlandsfinländarna. Dessutom uppmanas ministeriet att utreda tillgången till Rundradions program på olika håll i världen samt hur kommunikationstjänster riktade till utlandsfinländarna kan utvecklas. Därutöver uppmanas kommunikationsministeriet att föreslå för Rundradion eller någon annan aktör att den inrättar en egen kanal för utlandsfinländarna.

38. UFP:s räkenskaper och budget

Utlandsfinländarparlamentets verksamhet finansieras helt av Finland-Samfundet. Finland-Samfundet presenterar i sina räkenskaper kostnaderna för de olika funktionerna, och av dessa är utlandsfinländarparlamentets kostnadsställe 501. Finland-Samfundets byrå upprättar årligen ett budgetförslag som den presenterar för Finland-Samfundets direktion. Direktionen har ansvar för Finland-Samfundets räkenskaper. Direktionen har befullmäktigat verksamhetsledaren att presentera Finland-Samfundets räkenskaper, till den del som gäller utlandsfinländarparlamentet, för ekonomiutskottet.

Enligt utlandsfinländarparlamentets resolutioner 59/2005, 49/2007, 58/2010 och 36/2012 fortsätter Finland-Samfundet att understödja utlandsfinländarparlamentet och att presentera en redogörelse för parlamentets utgifter för ekonomiutskottet och presidiet.

Utlandsfinländarparlamentets utgifter uppgår till cirka 100 000 euro under sådana år då sessionen äger rum. Detta utgör en betydande del av Finland-Samfundets ekonomi. I sin resolution 36/2012 uppmanade man undervisnings- och kulturministeriet att ta detta i beaktande då ministeriet överväger hur stora anslagen till Finland-Samfundet ska vara.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet fortsätter att stöda utlandsfinländarparlamentet och lämnar i samband med nästa session en redovisning över parlamentets utgifter åt ekonomiutskottet och presidiet. Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finlands riksdag och undervisningsministeriet att uppmärksamma regeringens utlandsfinländarpolitiska program där regeringen har uttryckt en politisk vilja att trygga utlandsfinländarparlamentets verksamhetsförutsättningar.

VIII RESOLUTIONER OM STADGEÄRENDEN

39. Revidering av utlandsfinländarparlamentets ställning

Utlandsfinländarparlamentet har i 18 år – allt sedan parlamentet grundades 1997 – fungerat som en sammanbindande länk för utlandsfinländarna. Dess verksamhet har etablerat sig och parlamentet som intressebevakare har goda kontakter med beslutsfattare i samhället. Ledningen som representerar medlemmarna har jobbat framgångsrikt i enlighet med resolutionerna. Denna erkända och uppskattade position bör offentliggöras genom lagstiftning och omfattas direkt av statsunderstödsystemet. En offentlig status skulle bidra till effektivare intressebevakning och öka det allmänna intresset för utlandsfinländska samfund och organisationer.

Utlandsfinländarparlamentet skulle kunna ges en offentlig ställning på samma sätt som man gav till Folktinget i tiden. Detta skulle förutsätta att det stiftas en lag om utlandsfinländarparlamentet och dess rätt till statsunderstöd. Utlandsfinländarparlamentets ställning och uppgifter skulle i huvudsak förbli oförändrade. Enligt resolutionen skulle man ta med i lagen bestämmelser om utlandsfinländarparlamentets uppgifter, rättskapacitet, sammansättning, session, byrå och bokföring. I lagen skulle också stadgas att det i statsbudgeten ska reserveras ett anslag för utlandsfinländarparlamentet för fullgörandet av de uppgifter som omfattas av lagen. Detta skulle innebära att beviljandet av statsunderstöd till utlandsfinländarparlamentet och kontrollen av hur medlen används skulle övergå från undervisningsministeriet till justitieministeriet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet ger presidiet i uppgift att omedelbart vidta åtgärder för att utlandsfinländarparlamentet ska få en permanent ställning och omfattas av lagstiftningen. Dessutom uppmanar utlandsfinländarparlamentet Finland-Samfundet rf att utreda hur denna officiella status kan uppnås samt att vidta åtgärder för att detta ska bli möjligt.

40. Presidiets rätt att lägga fram motioner

Utlandsfinländarparlamentets presidium består av de förtroendevalda som de olika geografiska områdena själva har valt. Det sammanträder regelbundet för att diskutera utlandsfinländarparlamentets aktuella frågor. Detta är orsaken till att presidiet på sitt höstmöte

2013 beslutade att framlägga för utlandsfinländarparlamentet att utlandsfinländarparlamentets stadgar revideras så att även presidiet kan lägga fram motioner.

Stadgeändringens praktiska betydelse är att bättre kunna utnyttja presidiets insatser och breda kunnande. Presidiets rätt att lägga fram olika motioner kan bidra till att motionerna får större genomslagskraft. Den begränsar inte på något sätt medlemsorganisationernas rätt att lämna in motioner. Presidiets kollektiva motionsrätt står inte i strid med sammankallandet av utskott, trots att presidiets medlemmar kan vara aktiva i det. Till exempel i praktiken har det ofta varit så att den som sekretariatet har utsett som sammankallare av utskottet också utses till utskottets ordförande. Utskottssekreteraren samlar in som bakgrund för motionen tilläggsinformation för framställningen, men det är utskottet som lägger fram förslaget. Plenarförsamlingen tar sedan ställning till det och antingen antar eller förkastar det. Stadgeändringen är ett steg mot ett effektivare intressebevakningsarbete i utlandsfinländarparlamentet.

Utlandsfinländarparlamentets stadgeändring kräver två tredjedelars majoritet i omröstning i utlandsfinländarparlamentets plenum. Om ändringar i parlamentets arbetsordning beslutar parlamentets plenum genom enkel röstmajoritet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att 5 § i stadgarna kompletteras enligt följande: "Varje finländsk sammanslutning som har ratificerat UFP:s stadgar, *presidiet* samt Finland-Samfundet rf har rätt att lägga fram motioner för behandling i utlandsfinländarparlamentet."

41. Revideringar i utlandsfinländarparlamentets arbetsordning

Behovet av att revidera arbetsordningen har att göra med både stadgeändringen som genomfördes i samband med sessionen 2010 och med ändrad praxis.

Utlandsfinländarparlamentets presidium beslutade vid sitt höstmöte 2013 att det i Finland-Samfundet rf:s namn kommer att lämna in en motion om en revidering av arbetsordningen enligt följande (tillägg/ändringar är markerade med fetstil):

4 §

Senast en månad före sessionen sänder Finland-Samfundet rf till samtliga anmälda representanter föredragningslistan inklusive motioner ~~och inbegärda expert- eller andra utlåtanden~~. Likaså distribueras då rapporten om vilka åtgärder som vidtagits på ba-

sen av besluten vid senaste session. **Sammandraget över motionerna samt verksamhetsrapporten publiceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.**

6 §

Parlamentets sessioner leds av **presidiet talmannen**. Då talmannen är förhindrad, leds sessionen av Finland-Samfundets vice ordförande, eller om vice ordföranden är förhindrad, en vice talman som är utsedd av presidiet.

7 §

I början av varje session ~~fattas beslut om utskottens storlek, väljs medlemmar i de permanenta utskotten, fastslås eventuella tillfälliga utskott och väljs medlemmar i dem~~ **fattas på framställning av presidiet beslut om utskotten i enlighet med artikel 7 i stadgarna**. Talmannen utser utskottens sammankallare. Utskotten väljer själv nödvändiga funktionärer. Utskottens möten är stängda.

8 §

Efter konstitueringen inleds parlamentsarbetet med plenardebatt utgående från sekretariatets rapport. Diskussionen fungerar samtidigt som remissdebatt för inlämnade motioner. ~~Debatten avslutas med remittering av ärendena till respektive utskott~~. Under plenardebatten äger varje representant rätt att framföra sin åsikt om alla frågor som hänför sig till utlandsfinländare eller utlandsfinländskhet, oberoende av om de aktualiserats i form av en motion eller inte. Ordet begärs skriftligen och beviljas i begärd ordning. Talmannen kan med parlamentets tillstånd begränsa anförandenas längd, avvika från talarlistan och förklara debatten avslutad. Korta repliker beviljas i samband med det anförande som repliken hänför sig till. Under plenardebatten kan även beslut fattas om att uppta brådskande ärenden på saklistan och remittera dem till respektive utskott.

12 §

~~Finland-Samfundet rf~~ **Parlamentets sekretariat** uppgör protokoll från parlamentets sessioner. ~~Talmännen Vice talmännen~~ fungerar som protokolljusterare. Protokollet sänds senast två månader efter sessionen **per e-post** till samtliga **organisationer, representanter och observatörer som deltagit i sessionen**. Protokollet publiceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutar om följande revideringar i arbetsordningen (tillägg/ändringar är markerade med fetstil):

4 §

Senast en månad före sessionen sänder Finland-Samfundet rf till samtliga anmälda representanter föredragningslistan inklusive motioner ~~och inbegärda expert- eller andra utlåtanden~~. Likaså distribueras då rapporten om vilka åtgärder som vidtagits på basen av besluten vid senaste session. **Sammandraget över motionerna samt verksamhetsrapporten pub-**

liceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.

6 §

Parlamentets sessioner leds av **presidiet talmannen**. Då talmannen är förhindrad, leds sessionen av Finland-Samfundets vice ordförande, eller om vice ordföranden är förhindrad, en vice talman som är utsedd av presidiet.

7 §

I början av varje session ~~fattas beslut om utskottens storlek, väljs medlemmar i de permanenta utskotten, fastslås eventuella tillfälliga utskott och väljs medlemmar i dem~~ **fattas på framställning av presidiet beslut om utskotten i enlighet med artikel 7 i stadgarna**. Talmannen utser utskottens sammankallare. Utskotten väljer själv nödvändiga funktionärer. Utskottens möten är stängda från externa personer.

8 §

Efter konstitueringen inleds parlamentsarbetet med plenardebatt utgående från sekretariatets rapport. Diskussionen fungerar samtidigt som remissdebatt för inlämnade motioner. ~~Debatten avslutas med remittering av ärendena till respektive utskott~~. Under plenardebatten äger varje representant rätt att framföra sin åsikt om alla frågor som hänför sig till utlandsfinländare eller utlandsfinländskhet, oberoende av om de aktualiserats i form av en motion eller inte. Ordet begärs skriftligen och beviljas i begärd ordning. Talmannen kan med parlamentets tillstånd begränsa anförandenas längd, avvika från talarlistan och förklara debatten avslutad. Korta repliker beviljas i samband med det anförande som repliken hänför sig till. Under plenardebatten kan även beslut fattas om att uppta brådskande ärenden på saklistan och remittera dem till respektive utskott.

12 §

~~Finland-Samfundet rf~~ **Parlamentets sekretariat** uppgör protokoll från parlamentets sessioner. ~~Talmännen Vice talmännen~~ fungerar som protokolljusterare. Protokollet sänds senast två månader efter sessionen **per e-post** till samtliga **organisationer, representanter och observatörer som deltagit i sessionen**. Protokollet publiceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS STADGAR

Artikel 1

Utlandsfinländarparlamentet består av representanter för runt om i världen verksamma representanter för finländska samfund. Sådana samfund som kommer med i utlandsfinländarparlamentets verksamhet ska bekräfta utlandsfinländarparlamentets stadgar och skriftligen meddela att stadgarna ratificerats till parlamentets sekretariat, Finland-Samfundet rf.

Artikel 2

Varje samfund har rätt att skicka en representant från sin medlemskår till utlandsfinländarparlamentets session. Samfund med över 500 medlemmar kan skicka två representanter och samfund med över 1 000 medlemmar kan skicka tre representanter.

Samfunden bör meddela om sin önskan att delta i utlandsfinländarparlamentets session till parlamentets sekretariat i enlighet med den tidsfrist som anges i arbetsordningen. Parlamentet fattar ytterst beslut om representationsrätten.

Artikel 3

Utlandsfinländarparlamentet sammanträder med två-tre års mellanrum. Parlamentet kan även sammanträda på initiativ av utlandsfinländarsamfunden då presidiet så besluter. Vart femte år, när Republiken Finland fyller jämna år, anordnas en bredare jubileumssession.

Artikel 4

Finland-Samfundet rf:s ordförande fungerar som talman för utlandsfinländarparlamentet. Vid parlamentets session väljs vicetalmän samt suppleanter till dessa för en sessionsperiod bland de kandidater

som har nominerats för vart och ett av områdena allra senast under de regionala möten som föregick sessionen.

Vice talmännen och deras suppleanter bör representera olika geografiska områden som utlandsfinländarparlamentets session har bekräftat. Dessa personer ska bo inom det område som de representerar. Talmannen och vicetalmännen bildar parlamentets presidium, som även sammanträder mellan sessionerna.

I presidiet ska olika grupper av utlandsfinländare i mån av möjlighet vara representerade så brett som möjligt.

Artikel 5

Samtliga finländarsamfund som har ratificerat stadgarna för utlandsfinländarparlamentet, presidiet samt Finland-Samfundet rf. har rätt att framlägga motioner för behandling i utlandsfinländarparlamentet. Motionerna ska tillställas parlamentets sekretariat inom tidsfristen. På motsvarande sätt bör motionerna och av sekretariatet vid behov inhämtade expertutlåtanden tillställas parlamentsrepresentanterna i god tid före sessionerna.

Artikel 6

Då utlandsfinländarparlamentet är samlat möts representanterna i plenum och deltar i utskottsarbetet. Utskotten tar fram utkast till resolutioner utgående från motionerna. Dessa utkast presenteras och behandlas i plenum.

Artikel 7

Permanent utskott är medborgarskapsutskottet, kulturutskottet, ungdomsutskottet, studie- och utbildningsutskottet, utskottet för politis-

ka och officiella ärenden, socialutskottet, seniorutskottet, stadgeutskottet, ekonomiutskottet samt informationsutskottet. Övriga utskott tillsätts vid behov.

Olika geografiska områden bör tryggas representation i utskotten.

Artikel 8

Vid behov sammanträder presidiet tillsammans med ordförandena för utskotten till förstärkta presidiummöten.

Artikel 9

Parlamentet brukar i sitt arbete finska, svenska, engelska och ryska.

Artikel 10

Protokoll förs vid alla möten i utlandsfinländarparlamentet.

Artikel 11

Som sekretariat för utlandsfinländarparlamentet fungerar kontoret för Finland-Samfundet rf. Finland-Samfundet rf. förbinder sig att verka i enlighet med utlandsfinländarparlamentets beslut, befärma beslutens förverkligande genom hänvändelser till myndigheterna i Finland och i mån av möjlighet till myndigheterna i andra länder samt till andra parter, samt att aktivt informera om besluten.

Artikel 12

För ändring av dessa stadgar krävs två tredjedels majoritet vid utlandsfinländarparlamentets session. Om ändringar i parlamentets arbetsordning beslutar parlamentets plenum genom enkel röstmajoritet.

ARBETSORDNING FÖR UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET

1 §

Utlandsfinländarparlamentet sammanträder till session med två-tre års mellanrum.

2 §

Finland-Samfundet rf tillställer samtliga anmälda utlandsfinländska samfund en inbjudan senast ett halvt år före sessionen.

3 §

De utlandsfinländska samfunden bör till Finland-Samfundet rf meddela om sitt deltagande senast tre månader före sessionen. Då bör även de motioner presenteras som samfundet ifråga önskar framlägga till behandling. Namnen på representanterna, suppleanterna och eventuella andra observatörer vid sessionen bör anmälas till Finland-Samfundet rf senast sex veckor före sessionen.

4 §

Senast en månad före sessionen sänder Finland-Samfundet rf till samtliga anmälda representanter föredragningslistan inklusive motioner. Likaså distribueras då rapporten om vilka åtgärder som vidtagits på basen av besluten vid senaste session. Sammandraget över motionerna samt verksamhetsrapporten publiceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.

5 §

När sessionen inleds godkänns anmälda samfund, representantlistan samt saklistan som upptar samtliga ärenden som behandlas vid sessionen. Vidare konstateras vilka som i övrigt följer sessionens arbete.

6 §

Parlamentets sessioner leds av talmannen. Då talmannen är förhindrad, leds sessionen av Finland-Samfundets vice ordförande, eller om vice ordföranden är förhindrad, en vice talman som är utsedd av presidiet.

7 §

I början av varje session fattas på framställning av presidiet beslut om utskotten i enlighet med artikel 7 i stadgarna. Talmannen utser utskottens sammankallare. Utskotten väljer själv nödiga funktionärer. Utskottens möten är stängda från externa personer.

8 §

Efter konstitueringen inleds parlamentsarbetet med plenardebatt utgående från sekretariatets rapport. Diskussionen fungerar samtidigt som remissdebatt för inlämnade motioner.

Under plenardebatten äger varje representant rätt att framföra sin åsikt om alla frågor som hänför sig till utlandsfinländare eller utlandsfinländskhet, oberoende av om de aktualiserats i form av en motion eller inte. Ordet begärs skriftligen och beviljas i begärd ordning. Talmannen kan med parlamentets tillstånd begränsa anförandenas längd, avvika från talarlistan och förklara debatten avslutad. Korta repliker beviljas i samband med det anförande repliken hänför sig till. Under plenardebatten kan även beslut fattas om att uppta brådskande ärenden på saklistan och remittera dem till respektive utskott.

9 §

De permanenta och tillfälliga utskotten uppgör för varje remitterad

motion ett betänkande, som innefattar ett beslutsförslag. Förslaget kan ha formen av ett ställningstagande i sak eller förslag om att inte ta ställning i ärendet. Utskotten kan om de önskar höra sakkunniga.

10 §

Vid beslutsplenum framför utskottens representanter utskottens förslag till beslut i parlamentet. Förslagen bör utdelas till representanterna skriftligen innan slutgiltigt beslut fattas. Vid beslutsplenum framlagda motförslag som innebär annat än förkastande bör likaså framläggas skriftligt före beslut fattas.

11 §

Parlamentet fattar sina beslut enhälligt eller genom omröstning. Omröstning förrättas genom handupsträckning. I samband med personval bör om så krävs slutet omröstning förrättas. Vid omröstning bör minst hälften av representanterna närvara. Parlamentets vice-talman fungerar som rösträknare.

12 §

Parlamentets sekretariat uppgör protokoll från parlamentets sessioner. Vice talmännen fungerar som protokolljusterare. Protokollet sänds senast två månader efter sessionen per e-post till samtliga organisationer, representanter och observatörer som deltagit i sessionen. Protokollet publiceras på utlandsfinländarparlamentets hemsida.

13 §

I övrigt följes bestämmelserna i Finlands föreningslag.

Ulkosuomalaisparlamentin sihteeristö

Suomi-Seura ry
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Finland
Puh: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 12 140
Sähköposti: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

Utlandsfinländarparlamentets sekretariat

Finland-Samfundet rf
Mariekatu 8
00170 Helsingfors
Finland
TEI: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 12 140
E-post: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

The Secretariat of the Finnish Expatriate Parliament

Finland Society
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Finland
Tel: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 12 140
E-mail: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi